

Maar wij hebben Madurodam!

Opleiding: Culturele en Maatschappelijke Vorming
Naam: Chantal Balk
Studentnummer: 20003304
Studiejaar: 2000-2005
Begeleider: Gert-Jan van Dijk/Ad Henneveld
Datum: 14 juni 2005

Cultuur is een spiegel van de samenleving.
Theatervoorstellingen, popconcerten, schilderijen, historische binnensteden en een toegankelijk gedocumenteerd verleden zijn essentieel voor een maatschappij waarin mensen van verschillende leeftijden en verschillende afkomst met elkaar samenleven. Cultuur laat mensen anders naar elkaar kijken, zet aan om in debat te gaan en leert mensen elkaar te waarderen.

Kunst verdiept.

Cultuurnota 2005-2008

Maar wij hebben Madurodam!

Voorwoord

Voor u ligt mijn afstudeerscriptie. Een scriptie vol met interessante weetjes over een onderwerp dat mijn sinds korte tijd erg bezig houdt. Maar voordat ik een tipje van de sluier licht over de inhoud van mijn scriptie, wil ik eerst even de titel van dit stuk uitleggen.

Toen ik moest gaan nadenken over een onderwerp voor mijn scriptie lag het in eerste instantie erg voor de hand waarover ik wilde gaan schrijven. Ik heb mijn derdejaars stage volbracht bij Doen Evenementen. Dit is de organisatie achter, onder andere, de Haagse KoninginneNach, de Haagse Schilderswijk Bazar (Ha-Schi-Ba) en het Haganum Festival. Tijdens mijn stageperiode (van januari '03 tot augustus '03) heb ik mee mogen genieten van een verscheidenheid aan externe factoren die de evenementen van dat seizoen beïnvloedde. Denk hierbij vooral aan de oorlog in Irak en de daarbij behorende economische ontwikkelingen. Mede door deze economische achteruitgang werden er door de Gemeente Den Haag veel beperkingen opgelegd aan de diverse evenementenorganisatoren die Den Haag rijk is. Vooral de Haagse KoninginneNach werd hierdoor erg getroffen. Doen Evenementen kreeg te maken met dusdanige restricties dat zij zich genoodzaakt voelde om de 'Nach' qua capaciteit bijna te halveren. De programmering werd dusdanig aangepast dat het voor een kleiner en intiemer publiek aantrekkelijk werd. Grote mensenmassa's werden uitgesloten. Het aantal podia werd verminderd. Door al deze omstandigheden heb ik een heel andere stage gelopen dan mijn voorgangers. Ik kreeg constant te maken met het 'B-plan' van de organisatie. Voor Doen Evenementen een heel vervelende periode die constant vroeg om improvisatie. Voor mij echter erg leerzaam.

Tijdens een debat dat is gehouden bij de 'Debatterij', ergens eind 2002, werd verkondigd dat Den Haag zichzelf op de kaart wil zetten wat betreft het organiseren van grootschalige evenementen. 'Den Haag bruist, leeft en spettert!' Alles goed en wel, maar het enige dat Den Haag op het moment doet is de diverse evenementenorganisatoren tegenwerken in hun plannen. Alles moet kunnen, maar niets mag! Subsidies worden gekort of ingetrokken, de omvang van de evenementen wordt beperkt, en de regels en voorwaarden zijn zwaarder en veeleisender. Neem ook het North Sea Jazz festival.

Het festival behoort tot de belangrijkste internationale evenementen van Nederland, is een instituut op jazzgebied, heeft een zeer grote naamsbekendheid en draagt in belangrijke mate bij aan de compleetheid van het cultuurtoeristische product van Nederland.

Volgens de ReSpons Evenementen Monitor is het festival, gemeten naar media-aandacht, ook dit jaar (2004) weer het grootste evenement van Nederland. Al deze kwalitatieve effecten zijn van grote promotionele betekenis voor Den Haag en Nederland.

Maar kantoorgebouwen zullen in de nabije toekomst verrijzen daar waar een groot gedeelte van het Congresgebouw stond. Nu door deze omstandigheden ook North Sea Jazz uit het Haagse sfeerbeeld verdwijnt, rest mij niets anders dan te roepen: Maar wij hebben Madurodam!

Door al dat ik hierboven omschreven heb, ben ik gaan nadenken over wat ik, als toekomstig CMV'er kan bijdragen aan het festivalklimaat van Den Haag.

Tijdens mijn stageperiodes bij Korzo Producties en Doen Evenementen heb ik veel geleerd over het organiseren en produceren van festivals en evenementen. Vanuit deze ervaringen wilde ik graag mijn studie aan de opleiding Culturele en Maatschappelijke Vorming aan de Haagse Hogeschool afronden door zelfstandig een evenement te organiseren. Dit hebben Eline Driest en ik vormgegeven in het interdisciplinaire kunstfestival EX-IS. Om het platform dat EX-IS biedt in stand te kunnen houden is er voor dit evenement een stichting opgericht; Stichting Cultuur Lokaal.

Chantal

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Inhoudsopgave	4
Inleiding	5
Hoofdstuk één; Den Haag anno 2004/2005	6
1.1 Haags kunstklimaat	6
1.2 Mist er iets?	7
1.3 Haagse organisaties	8
1.4 De festivals	10
1.5 Korte conclusie	11
Hoofdstuk twee; EX-IS	12
2.1 Ontstaansgeschiedenis EX-IS	12
2.2 Wat is EX-IS?	13
2.3 Doelstelling	13
2.4 Waarom EX-IS	14
2.5 Draagvlak	14
2.5.1 Beeld en Geluid in het kort	15
Hoofdstuk drie; Mijn ideeën als CMV'er	16
3.1 EX-IS; een platform voor kunstenaars	16
3.2 Galerie Continu	17
3.3 De Broedplaats	18
Hoofdstuk vier; Culturele en Maatschappelijke Vorming	22
2.1 Inleiding	22
2.2 Competenties	23
2.3 Relevante competenties voor de CMV'er	23
2.4 Toegevoegde competenties	26
Hoofdstuk vijf; Conclusie	29
Literatuur	30
Bijlagen	31

Inleiding

Het idee waarop ik deze scriptie heb gebaseerd is vooral gericht op mijn eigen ervaring. Tijdens mijn opleiding ben ik veel meer met kunst, in al haar vormen, in aanraking gekomen dan voorheen. Mede dankzij diverse docenten van de opleiding, ben ik bij meerdere kunstinstituten binnen Den Haag op bezoek geweest. Natuurlijk horen hier vooral de 'logische' musea bij, denk aan;

Het Escher Museum, het Haags Gemeentemuseum, het Gem met het Fotomuseum, het Museum voor Communicatie, Stroom hcbk, etc.

Pas op het moment dat ik met twee studenten van de Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten in aanraking kwam, ontdekte ik de kunstvorm Beeld en Geluid.

Een kunstvorm die zich niet in hokjes laat plaatsen. Een kunstvorm die ik tegenkwam op festivals en evenementen, zonder het te weten en zonder er bij stil te staan. Gekke bliepjes en piepjes, rare installaties en vreemde filmpjes. Niet direct duidelijk wat er bedoeld wordt. Wel in het oog springend, en vooral intrigerend. Mijn interesse werd verder gewekt en geprikkeld toen ik dieper op deze kunstvorm inging. Beeld en Geluid is één van de kunstvormen die zich niet laat leiden door het alledaagse en het voor de hand liggende. De kunstenaars die zich met Beeld en Geluid bezig houden kiezen hun eigen pad en banen zich een eigen weg door de wereld die 'beeldende kunsten' heet.

Beeld en Geluid en haar kunstenaars zijn mij gaan interesseren. Hoe dichterbij wij bij EX-IS kwamen, hoe meer ik begreep van de onbekende en vergaande gedachten van de deelnemende kunstenaars. Op 12 september 2004, de dag van het festival, kwamen mijn verwachtingen ook meer dan uit. Een festival vol kunst die niet alledaags is, kunst die tot de verbeelding spreekt, kunst die vooruitstrevend is, kunst die zich niets aantrekt van de alledaagse 'richtlijnen'. EX-IS 2004 was hét podium voor de net afgestudeerde kunstenaar.

Deze voor u liggende scriptie zal vanuit mijn eigen visie op deze kunstvorm geschreven worden. Tijdens de voorbereidingen voor EX-IS ben ik in aanraking gekomen met veel jonge kunstenaars. Deze jonge kunstenaars verdienen een plek binnen de Haagse kunstsector. Gebleken is dat een plek binnen deze kunstsector niet eenvoudig te verwerven is. Er moeten meer mogelijkheden gecreëerd worden zodat jonge kunstenaars een gemakkelijke doorstroom treffen na hun afstuderen. In deze scriptie geef ik enkele ideeën die ik als CMV'er zou willen ontwikkelen om deze doorstroom te vergemakkelijken. Eerst zal omschreven worden hoe het Haagse kunstklimaat er nu globaal uitziet. Welke organisaties maken zich hard voor de jonge kunstenaars? Wat mist de jonge kunstenaar in Den Haag?

Hieraan gekoppeld geef ik voorbeelden van projecten waarmee ik denk de jonge kunstenaar die mogelijkheden te bieden die hij nodig heeft om zich verder te kunnen ontwikkelen. De projecten die ik omschrijf kunnen door een competente CMV'er opgezet, ontwikkeld en uitgevoerd worden. In het laatste hoofdstuk worden de competenties omschreven waarvan ik vind dat deze belangrijk zijn voor de CMV'er die zich in dit werkveld wil gaan begeven.

Dit zal samen met ideeën en visies van personen uit het werkveld¹ mijn verhaal vormen. Ik zal beleidsplannen en visies van instellingen, die zich reeds bezighouden met het bieden van een platform aan kunstenaars, verweven tot een eenzijdige conclusie.

Hierbij zal het steeds teruggrijpen naar mijn rol als CMV'er binnen het Haagse festival/kunst klimaat. De vraagstelling luidt dan ook:

Wat kan ik als CMV'er betekenen voor/binnen het Haagse kunstklimaat?

Het gaat bij deze vraagstelling ook om de onderliggende vraag; Wat kan ik als CMV'er betekenen voor de beginnende kunstenaars die zich begeven binnen het voor hun onbekende Haagse kunstklimaat?

Alles wat onderstaand gelezen kan worden zal op deze twee vragen teruggrijpen.

¹ Hiermee worden de diverse festival- en evenementenorganisaties bedoeld, alsmede de kunstenaars voor wie deze evenementen bedoeld zijn.

Hoofdstuk één

Den Haag anno 2004-2005

1.1

Het Haagse kunstklimaat

Kunst en cultuur zijn essentiële elementen in elke samenleving. Kunst en cultuur bindt, troost, ontspant, inspireert, en stemt tot nadenken. Kunst en cultuur geven betekenis aan feiten en gebeurtenissen en dat is in onze ingrijpend veranderende samenleving meer dan ooit van belang.

Ook de jongerenculturen zijn in de afgelopen decennia sterk veranderd. De diversiteit van de verschillende jongerenculturen levert een fascinerende uitdaging op en een potentiële rijkdom waarvan de volle omvang nog door weinig evenementenorganisatoren wordt gezien. Op het gebied van jongerencultuur valt nog veel werk te verzetten in het Haagse culturele veld. Eens was Den Haag dé muziekstad van Nederland, nu is het een voor jongeren saaie stad waar ministeries, ambassades en gevestigde orde de dienst uitmaken. De Haagse Hogeschool zou veel jongeren naar Den Haag moeten trekken. De werkelijkheid laat echter zien dat de studenten aan de Haagse Hogeschool ervoor kiezen om in Leiden of Delft te gaan wonen omdat er in Den Haag niet veel te doen is. (onderzoek Atrium, Haagse Hogeschoolkrant) Evenementenorganisatoren vertrekken naar andere steden. (lees: bijvoorbeeld Crossing Border en North Sea Jazz)

Jongeren voelen zich niet aangetrokken tot Den Haag. Volgens het Beleidsakkoord 2002-2006: "Den Haag, dat zijn we allemaal", zullen in de komende jaren zullen extra inspanningen worden gepleegd om Den Haag als een cultuurstad voor jongeren te profileren. Het cultuurbeleid richt zich hierbij ook op de verlevendiging van de popcultuur en de stimulering van talent en creativiteit op dit terrein. Bijzondere aandacht zal daarbij worden besteed aan de kansen en mogelijkheden op het gebied van ICT en popmuziek. Onderzocht wordt waar in de stad de uitbreiding van het aantal discotheken kan worden gerealiseerd.

Meteen wordt hierbij duidelijk dat het in dit beleidsplan om de meest voor de hand liggende sectoren gaat. Waar blijft de jonge kunstenaar bij deze plannen?

Een ander probleem is dat de jongeren niet dezelfde taal spreken als de instanties die over hen moeten beslissen en vice versa. Hierdoor ontstaat een steeds bredere kloof tussen de jongeren met hun behoeftes en de gemeente met hun goed bedoelde doelstellingen en beleid.

Door het organiseren en ondersteunen van evenementen zijn organisaties als de Cultuurnacht en Stichting Cultuur Lokaal in staat om publiciteit te genereren ten behoeve van de belanghebbenden. De gevestigde culturele instellingen gaan actief op zoek naar publiek, daarbij ondervinden zij problemen bij het bereiken van de jongeren. Als jonge ondernemers en als deelnemers aan het Haags kunstklimaat, behoren wij zelf ook tot de doelgroep. Hiernaast weten wij als CMV'ers deze doelgroep goed te bereiken en in hun behoeften te voorzien. Door het samenwerken en koppelen van activiteiten zijn wij in staat om voor beide belanghebbenden een toegevoegde waarde te leveren en zodoende aan een culturele verbreding te werken. Deze wisselwerking zou een breder en jonger publiek aan moeten spreken en deze naar de diverse Haagse evenementen toe moeten trekken.

Ik ben ervan overtuigd dat, vanwege het feit Stichting Cultuur Lokaal bestaat uit CVM'ers, er op een (meer) gerichte en passende wijze een programma geboden kan worden aan de betreffende doelgroep. Wij zijn getraind in het verrichten van een doelgroepenanalyse en weten hoe we moeten communiceren met jongeren. Als CMV'er ben ik in staat een analyse te maken van behoeften, ambities, mogelijkheden en competenties van de klanten. Deze analyse kan gericht zijn op de bezoekende doelgroep als op de deelnemende doelgroep. Om de geloofwaardigheid binnen de doelgroep op te bouwen is een integratie met de hedendaagse jongeren cultuur van groot belang. Alleen hierdoor kan een passend en gericht evenementenprogramma geboden worden.

Het kunst- en cultuurveld heeft sterk te lijden onder het matige enthousiasme van jongeren. De muzikale evenementen die Den Haag rijk is kunnen zich nog enigszins gemakkelijk aanpassen aan de wensen en eisen van het jongere publiek. Om jongeren te enthousiasmeren voor evenementen als EX-IS is een stuk moeilijker. Als organisator én CMV'er moet ik de doelgroep zien te bereiken. Dit gebeurt door het doen van onderzoek en analyse naar de behoeften van individuen en groepen op het terrein van kunst en cultuur. Als deze behoeften zijn opgespoord moeten zij geactiveerd worden. Mijn taak als CMV'er ligt bij het aanbieden van evenementen die passende zijn voor de betreffende doelgroep. Onze doelgroep ligt bij jongeren en volwassenen, tussen 17 en 50 jaar die zich in meer of mindere mate interesseren voor de niet alledaagse kunst. Deze doelgroep wordt bereikt door het bezoeken van andere evenementen en openbare ruimte waar deze doelgroep zich bevindt. Omdat Beeld en Geluid een erg specifieke kunstvorm is, wordt er contact gezocht via de meer voor de handliggende wegen. Hierbij horen werkbezoeken aan instellingen zoals Stroom hcbk, <TAG>, GEM, en alle andere eerder genoemde Haagse evenementenorganisatoren. Het idee is om gezamenlijk overleg te plegen over het bereiken van de diverse doelgroepen. Samen sta je sterk!

1.2

Mist er iets?

In de gesprekken die ik gevoerd heb met meerdere oud-studenten van de opleiding Beeld en Geluid, heb ik diverse keren hetzelfde naar voren horen komen. In Den Haag zijn enkele organisatoren die zich richten op de jonge kunstenaar. Hieraan kleven voor- en nadelen. De evenementen waar de jonge kunstenaars voor gevraagd worden zijn of te groot, waardoor zij in het geheel verdwijnen, of te klein waardoor het animo bij het publiek nihil blijkt. Het vervelende gegeven blijft dat 'wat de boer niet kent dat vreet 'ie niet'. Hiermee wil ik zeggen dat het ontzettend moeilijk is voor beginnende evenementen, maar ook voor beginnende kunstenaars, om naam te maken binnen het Haagse kunstveld. Wat er volgens de geïnterviewden mist in Den Haag is een soort verzameling van portfolio's van alle net beginnende kunstenaars. En dan wordt niet de portfolio bedoeld zoals deze bij Stroom of <TAG> te vinden is. Het moet uitgebreider. Dit portfolio zou gekoppeld moeten worden aan een terugkerend evenement waarbij deze kunstenaars de mogelijkheid krijgen zichzelf te presenteren. Nu lijkt mij het samenstellen van een dergelijk portofolio een enorme klus. Wel is het mogelijk om op meerdere momenten in het jaar een soort overzichtstentoonstelling te organiseren. Stichting Cultuur Lokaal zou dit graag mogelijk maken. Het nadeel voor mij als CMV'er is dat ik dit ook echt graag aan de jonge kunstenaars zou willen bieden. Alleen wordt dit vanwege het financiële aspect bijna onmogelijk. Omdat ook Stichting Cultuur Lokaal met EX-IS een nieuwe organisatie is, is het voor ons ontzettend moeilijk om structurele subsidieverzoeken gehonoreerd te krijgen. Stichting Cultuur Lokaal moet zich eerst door middel van meerdere edities van EX-IS bewijzen daadwerkelijk een platform voor jonge kunstenaars te zijn.

Naast een stedelijk overzicht van kunstenaars en hun werk voelen de kunstenaars van nu zich in de steek gelaten door de gemeentelijke instanties. Het blijkt erg moeilijk te zijn om via de officiële gemeentelijke weg aan een projectsubsidie te komen. Er zijn slechts enkele organisaties (zie hoofdstuk 1.3) die zich inzetten om de jonge kunstenaar een kans te bieden. Door middel van een goed uitgediept projectplan kan de jonge kunstenaar misschien financiële steun verwerven. Er zou een structurele vorm van individuele subsidies moeten komen. Deze hoeft niet alleen via de gemeentelijke instanties verkregen te worden, maar er moet een duidelijkere steun komen van deze twee factoren samen. Laat er eenzijdig plan ontwikkeld worden tussen de gemeentelijke instanties en de overige Haagse instanties die gezamenlijk meer steun kunnen bieden aan de jonge kunstenaar. Een plan dat de net afgestudeerde kunstenaar stimuleert om zich verder te ontwikkelen. Een plan dat niet alleen geld stort, zoals de Wet Inkomen Kunstenaars doet. Deze financiële steun verwacht wel dat er meerdere malen per jaar een opdracht voltooid wordt, opgegeven door een officiële werkgever. Wat mijn gedachte is, is dat de instanties zich meer moeten richten op de individuele kunstenaar.

1.3

Haagse organisaties

In Den Haag zijn er enkele instellingen en organisaties die een platform bieden aan diegenen die zich met kunst bezighouden op een minder toegankelijk niveau. Onderstaand wordt beschreven welke instellingen en organisaties dit zijn, wat hun achtergronden en ideeën zijn en waarom juist zij zich bezighouden met de minder toegankelijke kunst. Hiernaast wordt kort gekeken naar de wijze waarop zij diverse kunstvormen aan een groot en breed publiek tonen.

1.3.1

De Vrije Academie en De Grafische Werkplaats

De Vrije Academie verzorgt programma's ter bevordering van de professionele beoefening van beeldende kunst. De Vrije Academie biedt zowel jaarprogramma's als kortere programma's aan. De Grafische Werkplaats ondersteunt in samenwerking met de Vrije Academie de beroepsgroep van grafisch en beeldende kunstenaars door het beschikbaar stellen van werkplaatsen en hulpmiddelen met deskundige begeleiding. Verder bevordert de Grafische Werkplaats door voorlichting de interesse voor grafische kunsten en educatieve projecten bij een breder publiek.

1.3.2

Stroom hcbk

Stroom Haags Centrum voor Beeldende Kunst schept voorwaarden voor Haagse beeldend kunstenaars, stimuleert projecten en organiseert tentoonstellingen, lezingen en manifestaties op het gebied van de beeldende kunst. Stroom is verantwoordelijk voor het beleid voor kunst in de openbare ruimte. Een belangrijk deel van de activiteiten van Stroom is de uitvoering van subsidieregelingen voor professionele Haagse kunstenaars.

Stroom Haags Centrum voor Beeldende Kunst is in 1990 opgericht als zelfstandige stichting die verantwoordelijk is voor het niet-museale beeldende kunstbeleid in Den Haag. Met het beleidsonderdeel kunst in de openbare ruimte profileert Stroom zich in het landelijk bestel van instellingen en trekt zij ook internationaal de aandacht. Er wordt een flexibel, multidisciplinair beleid gevoerd waarin beeldende kunst in verband wordt gebracht met vormgeving, architectuur en wetenschap. Vanuit de ambitie een brug te slaan tussen de kunst en het publiek dat daarmee niet of minder bekend is, besteedt Stroom veel zorg aan de berichtgeving en publicaties rond de kunstwerken. Via tentoonstellingen, presentaties, lezingen en workshops wordt daarnaast aandacht geschonken aan het onderzoek van kunstenaars binnen dit veld. Stroom heeft een uitgebreide, gespecialiseerde bibliotheek op het gebied van kunst in de openbare ruimte. Met excursies informeert Stroom een geïnteresseerd publiek. In 2004 is Stroom een nieuw pand ondergebracht. Daarin is meer ruimte voor ontmoeting en tentoonstellingen en krijgt de bibliotheek een meer centrale plaats toebedeeld. De educatieve en publieksactiviteiten worden de komende periode gecontinueerd.

De ervaring die ik heb met Stroom is die van een soort opdrachtgever. Stroom heeft zich meteen kunnen vinden in de plannen die wij hadden met EX-IS. Stroom is cultureel ondernemer in de ware zin van het woord: zij signaleert kansen, formuleert vragen en organiseert waardevolle uitwisselingen tussen professionals en publiek. Zo hebben zij ook EX-IS willen ondersteunen in het kader van het bieden van een springplank en platform voor jonge kunstenaars.

1.3.3

<TAG>

<TAG> is een redelijk nieuwe organisatie die gelijktijdige bewegingen in de kunst, media, wetenschap en maatschappij verenigt in projecten, en presenteert deze in verscheidene vormen.

Het hoofddoel is een uitstraling te creëren dat staat voor kwaliteit en dat de uitwisseling van informatie aanmoedigt en zo zijn weg vindt naar de culturele en kunstzinnige markt.

Het is de organisatoren van <TAG> opgevallen dat andere organisatoren en kunstenaars erg enthousiaste reageren. Dit resulteert in een enorm netwerk van mensen door heel Europa die dezelfde gedachten delen. De eerste stap die <TAG> genomen heeft in het verenigen van vijftig van deze personen, zogenaamde <TAG>members, in een genootschap.

Omdat <TAG> ervan overtuigd is dat iedereen voordelen ondervindt door middel van samenwerking, hebben zij de volgende infrastructuur gecreëerd;

<TAG> zal opereren in een virtuele omgeving, en op actuele en concrete locaties, organiseert projecten die interessant zijn voor <TAG>, haar leden en het grote publiek.

In de virtuele ruimte, de website, is het voor <TAG>leden mogelijk hun portfolio on-line te presenteren. Elk lid heeft toegang tot een bepaalde hoeveelheid ruimte op de website, te gebruiken en in te vullen naar eigen wens en inzicht. De website wordt door andere <TAG>leden en door het 'normale' publiek bezocht. Dit zodat er een duidelijk overzicht gecreëerd wordt in wat anderen bezig houdt.

Bovendien staat dit forum direct contact tussen de <TAG>leden toe, het vergemakkelijkt de uitwisseling van informatie en kennis. Er zijn ook themagebonden discussies welke gekoppeld zijn aan geplande projecten, waardoor iedereen de mogelijkheid krijgt onderdeel te zijn van het creatieve proces dat voorafgaat aan het organiseren van diverse projecten.

Deze projecten vinden plaats in de actuele, concrete ruimte in samenwerking met <TAG>leden en derden. Dit betekent dat iedereen onderdeel kan zijn bij het creatieve proces rondom het programmeren van evenementen en projecten.

Om de organisatie van de projecten te vergemakkelijken heeft <TAG> een structuur bedacht die diverse platforms omvat. Dit zijn; een expositieruimte, een ruimte voor voorstellingen, een ruimte om film te vertonen, een gemeenschappelijke ruimte en een <TAG>winkel. Al deze platforms zullen worden ondergebracht op één locatie.

De <TAG>winkel verder uitgelegd;

Het potentieel van veel kunstenaars gaat vaak verloren vanwege onvoldoende uitwisseling van kennis en de onbekwaamheid om gezien te worden door een groter publiek. Experimentele concerten en performances worden zelden vastgelegd, videokunst en korte films worden niet uitgebracht en eigentijdse mode kan niet in de winkels gekocht worden.

Hierdoor worden de diverse werken met een hoog potentieel alleen door een selecte groep gezien en verdwijnen hierna vaak in de vergetelheid.

<TAG> wil hier verandering in brengen door een winkel te openen en hierdoor een weg te creëren voor deze projecten en werken in de richting van de 'markt'. De producten in de winkel komen van de verschillende projecten georganiseerd door <TAG> en eigen producties op gebied van muziek, video en software, een kledinglijn en een tijdschrift.

<TAG> is binnen de Haagse organisatoren de enige die zich vooral richt op de minder toegankelijke kunsten zoals ook EX-IS deze presenteert. De evenementen vinden op veelvuldig en op kleine schaal plaats. In de eigen intieme ruimte krijgen kunstenaars de kans om hun werk te tonen. Dit is vaak, helaas ook voor een kleiner publiek. <TAG> richt zich niet zo zeer op grote groepen mensen maar meer op kleinere intieme groepen geïnteresseerden. Hun evenementen zijn klein van schaal, maar wel regelmatig, en niet één keer per jaar zoals andere organisatoren dit aanpakken.

1.4

De festivals

Onderstaand een overzicht van de Haagse evenementen en hun organisatoren die kunstenaars een podium bieden om zich aan het publiek te tonen. Er wordt een omschrijving van het evenement gegeven als mede een uitleg over de doelstelling van de organisatie achter het evenement.

1.4.1

State-X New Forms

Begin juli 2004 vond in Den Haag het nieuwe festival 'State-X New Forms' plaats, een eerste samenwerking tussen de twee reeds langer bestaande aparte festivals 'State-X' en 'New Forms'. Beide festivals hebben al drie edities onder de eigen vlag op hun conto staan, maar om in te spelen op Den Haag Internationaal Cultuurjaar 2004 is gekozen voor een samenwerking bij de vierde editie. In de slipstream hiervan staat de binnenstad van Den Haag tijdens State-X New Forms in het teken van experimentele geluiden, elektronica, gitaarnoise, performance art, underground-dance, installaties en VJ-visuals. Niet voor niets luidt de ondertitel van het festival 'Van experiment naar nieuwe vormen'.

Beide festivals programmeerden in het verleden muziek en andere kunstuitingen waarbij experiment en vernieuwingsdrift de sleutelwoorden waren. New Forms profileerde zich door een brede internationale programmering, terwijl State X vooral de vinger aan de pols hield van de Haagse underground scène. De organisatoren, het Paard van Troje (New Forms) en het Haags Pop Centrum (State-X), zagen voldoende inhoudelijke aanknopingspunten voor een succesvolle programmatische samenwerking en hopen bovendien een schaalvergroting te creëren die op termijn moet resulteren in een serieuze Nederlandse concurrent van buitenlandse tegenhangers als 'Sonar' (Spanje) en 'All Tomorrow's Parties' (Verenigde Staten en Engeland). Dit zijn beide festivals die zich vooral richten op het ondergrondse en experimentele uit de muziekwereld. State X New Forms speelt zich af op meerdere locaties in de stad en wordt door een breed en divers publiek bezocht. De opkomst is hoog en geeft aan dat het Haagse publiek het experimentele festival de moeite waard vindt.

1.4.2

Depart

Het festival Depart werd dit jaar (2004) voor de tweede keer georganiseerd door de Stichting Culture Club. Ditmaal in het Theater aan het Spui en het Filmhuis. Het festival legt grote nadruk op de afgestudeerden en de student. Deze bevinden zich zowel onder muzikanten, artiesten als bezoekers. Depart 2, class of 2004 is erg multidisciplinair. Voor elk is er wat wils, van klassiek, hiphop, drum and bass tot toneel.

Culture Club weet dat het vinden van een podium is zeer belangrijk is voor beginnend kunstenaars en musici. Voor deze kunstenaars geldt dat zij gezien moeten worden en moeten opvallen binnen het grote aanbod. Hierbij is het zeer belangrijk om niet te hoeven conformeren, Culture Club wil daarom een onafhankelijk podium zijn met een brede programmeringsinteresse.

Culture Club richt zich met haar evenementen op studenten en jongeren afkomstig uit Den Haag en omstreken. De leeftijd van deze bezoekers varieert tussen de 18 en 25 jaar. Deze doelgroep gaat niet of nauwelijks naar exposities en wordt door het laagdrempelige karakter van een evenement in aanraking gebracht met kunst en muziek, gemaakt door leeftijdgenoten.

Naast deze doelgroep richt Culture Club zich op reeds gevestigde kunstenaars en musici uit de culturele sector. Deze doelgroep wil Culture Club op een actievere manier dan alleen toeschouwen in aanraking brengen met de artiesten. Culture Club wil bij elk evenement deze doelgroep op een bijzondere wijze aanspreken en hen gericht uitnodigen. Waar mogelijk koppelt Culture Club hen direct aan de artiesten door het uitwisselen van gegevens over de artiest. Zij richten zich hierbij vooral op CKV-gerichte projecten waarbij het kunstzinnige met het educatieve gecombineerd wordt.

Culture Club bestaat net als Stichting Cultuur Lokaal uit twee jonge CMV'ers die willen dat er meer gebeurt in Den Haag. Er is veel te doen in het Haagse, maar dit zijn vooral de grotere muziek-evenementen. (Parkpop, KoninginneNacht) Culture Club richt zich op jonge mensen, studierend of net afgestudeerd, die hun kunstzinnige of muzikale talenten willen delen met een groter publiek. De eerste editie van Depart was in het Paard van Troje, de tweede in Theater aan het Spui en het Filmhuis.

1.4.3

Cultuurnacht

Stichting De CultuurNacht bestaat uit jonge creatieve mensen die gespecialiseerd zijn in het organiseren van culturele evenementen voor de jonge generatie. Hun kenmerk is de creatieve en eigentijdse visie. De filosofie van De Cultuurnacht is innovatieve expressie en een sterke conceptuele samenhang, verder geloven zij in originele en doeltreffende promotie.

De stichting heeft als doel:

Het organiseren van de CultuurNacht om de culturele activiteiten in de regio Den Haag te presenteren aan de doelgroep jongeren/jong volwassenen in de leeftijd van 18 tot 35 jaar.

Zij geven vorm aan de doelstelling door een platform te creëren waarbij jongeren, bestaande culturele instanties, jonge kunstenaars, jonge artiesten en betrokkenen uit de overheid elkaar ontmoeten.

Stichting De Cultuurnacht Initieert en organiseert eigen evenementen, desgewenst in samenwerking met de bestaande Haagse organisatoren, culturele instellingen, horeca, kunstenaars en artiesten.

Ook willen zij het al bestaande aanbod van culturele activiteiten op effectieve wijze bij de doelgroep onder de aandacht te brengen, en doen dit door te communiceren op een wijze die jongeren bereikt en aanspreekt. De stichting zal hierbij actief optreden op het gebied van muziek, theater, dans, vormgeving, multimedia, beeldende kunst en literatuur.

De evenementen worden georganiseerd vanuit meerdere doelstellingen:

- Multidisciplinair (meerdere kunstvormen gecombineerd),
- Artistieke inhoudelijke kwaliteit,
- Een aanvulling aan de reguliere culturele activiteiten,
- Jong publiek aan te trekken,
- Nieuw publiek naar Den Haag te trekken,
- Impulsen te geven op het gebied van cultuur participatie door jongeren,
- Den Haag in de publiciteit te krijgen,
- Een bijdrage te leveren aan het imago van Den Haag.

De evenementen van Stichting De Cultuurnacht vinden op kleinschalige basis het hele jaar door plaats en de Cultuurnacht zelf vindt aan het eind van het festivalseizoen, in september plaats.

1.5

Korte Conclusie

Uit bovenstaande omschrijvingen kan geconcludeerd worden dat er ontzettend hard gewerkt wordt aan het Haagse kunstklimaat. Alle genoemde organisaties stellen alles in het werk om de diverse kunsten naar een groter publiek te brengen. Kunst moet voor een bredere doelgroep toegankelijk worden gemaakt.

Toch blijft het moeilijk deze doelgroep te bereiken. Hoe moet dit worden aangepakt? Moeten deze organisaties de handen ineen slaan? Ik denk niet dat dit nodig is. Ik denk dat het geen kwaad kan om gedachten, ideeën en werkmethodes uit te wisselen. Maar men moet zich niet in elkaars vaarwater gaan begeven. Een beetje gezonde concurrentie kan geen kwaad. Uiteindelijk zijn de basis-doelstellingen misschien redelijk in overeenstemming met elkaar, toch verschillen de genoemde

festivals in vorm en uitvoering. De invulling verschilt in de mate waarin onbekende kunstvormen de mogelijkheid krijgen zich te presenteren.

Vooral <TAG> waagt zich op onbekende grond. De echte experimentele kunstenaars vinden hier hun platform. Veel bliepjes, geluidjes, bewegende installaties zijn te zien in het pand aan de Stille Veerkade. Culture Club richt zich op een breder publiek. Zij nemen de afstuderende en net afgestudeerde kunstenaars als uitgangspunt. De disciplines variëren van schilderkunst tot modeontwerpen, en van poëzie voordrachten tot popmuziek.

Stichting De Cultuurnacht combineert al het bovengenoemde. Tijdens een zeer gevarieerd nachtprogramma kan de bezoeker de meest uiteenlopende kunstdisciplines verwachten. Van dans tot lasershows in het Gemeentemuseum en van poëzie in de bus tot beschilderde tenten op het Spuiplein. Stroom hcbk biedt overwegend een podium aan kunstenaars voor een langdurige periode. Naast deze mogelijkheid ondersteunen zij individuen en organisaties bij hun ontwikkelingen en presentaties gericht op zelfontplooiing en het verbeteren van het Haagse kunstklimaat.

State X New Forms richt zich grotendeels op de ondergrondse en experimentele muziekstromingen. Deze performances worden ondersteund door presentaties van jonge kunstenaars uit diverse disciplines. Toch gaat het vooral om het muzikale aspect bij State X New Forms.

Het is erg confronterend dat de genoemde evenementen grotendeels de enige zijn die echt iets bijdragen aan het Haagse kunstklimaat. Er gebeurt natuurlijk meer in Den Haag, maar dit zijn de evenementen waarmee EX-IS zich kan meten. Dit zijn de evenementen waarbij de jonge, beginnende kunstenaar terecht kan. En dan heb ik het vooral over de ex-Beeld en Geluidstudent.

Het doel van alle genoemde evenementen is, onder andere, om de amateuristische kunstbeoefening te stimuleren. Uit onderzoek² is gebleken dat er een positief verband bestaat tussen amateuristische kunstbeoefening en het bezoeken van culturele evenementen. Wat hierbij de grootste ontdekking was is dat amateurs de grootste belangstelling tonen voor het cultuuraanbod dat aanluit bij hun 'vak'.

Hier komt de rol van de cultuurparticipatie aan bod. Als CMV'er is het van belang om individuen, maar ook groepen, te activeren, stimuleren en motiveren in het uitoefenen van diverse vormen van de amateuristische kunstbeoefening. Als ik door middel van het bieden van een platform aan jonge kunstenaars, ook de amateur weet te bereiken, ben ik geslaagd in mijn functie als CMV'er.

Hoofdstuk twee

EX-IS, interdisciplinair kunstfestival

Omdat EX-IS aansluit bij de bovengenoemde evenementen, wordt in dit hoofdstuk kort uitgelegd wat de achterliggende gedachten achter dit festival zijn. Wat is EX-IS? Waarom hebben wij gekozen voor een festival als EX-IS? Kortom een korte uitleg over wat EX-IS betekend binnen het Haagse festivalklimaat.

2.1

Ontstaansgeschiedenis EX-IS

Tijdens het doen van vooronderzoek voor het schrijven van mijn scriptie, kwamen er twee personen op mijn pad. Deze personen heb ik leren kennen tijdens mijn werkzaamheden achter de bar bij het Haagse Paard van Troje. Linda Vis en Wauter Wormser, de personen in kwestie, waren op dat moment bezig met het ontwikkelen van hun afstudeerwerkstukken voor de Interfaculteit Beeld en Geluid aan de Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten te Den Haag. Tijdens een gesprek kwam het voorstel ter sprake om een evenement te organiseren rondom hun afstudeerpresentaties. Omdat ik op dat moment op zoek was naar een passend onderwerp om een scriptie over te schrijven, leek mij dit een goed alternatief voor het schrijven van deze scriptie.

² Uit 'De vergeten participant', door W.P. Knulst

(Dit vraagt misschien om een korte uitleg; Op het moment dat de keuze gemaakt wordt om af te studeren door middel van een project, moet er alsnog een scriptie geschreven worden, maar hoeft deze in omvang minder groot te zijn. Gezien het feit ik bij voorkeur graag organiseer en uitvoer en minder graag verslagen schrijf, was dit een voor de hand liggende keuze.)

Met volle overtuiging ben ik met Wauter, Linda en Eline Driest aan de slag gegaan om een passend evenement te organiseren rondom de afstudeerwerkstukken van de studenten van de Interfaculteit Beeld en Geluid.

Dit evenement, genaamd EX-IS, richt(te) zich geheel op de kunsten en vaardigheden van de studenten van de studierichting Beeld en Geluid.

Om dit EX-IS leven in te kunnen blazen hebben Eline en ik een stichting opgericht, genaamd Stichting Cultuur Lokaal.

2.2

Wat is EX-IS

EX-IS is een interdisciplinair kunstfestival. Een festival waar aan jonge kunstenaars een podium geboden wordt zodat zij zichzelf kunnen presenteren aan een groot en divers publiek.

Tijdens EX-IS zijn er diverse kunstvormen te aanschouwen die het publiek moeten prikkelen, uitdagen tot interactie, verrassen, verbazen en vooral om het publiek nieuwe ervaringen met kunst op te laten doen. Installaties worden afgewisseld met korte films, muziek, theater en andere performances geheel uiteenlopend van aard.

EX-IS vindt plaats in een laagdrempelige sfeer, waarbij bewust gekozen wordt voor het Paard van Troje. Het Paard van Troje is een poppodium die jonge organisaties, als Stichting Cultuur Lokaal, een kans biedt zichzelf te presenteren.

2.3

Doelstelling

Met EX-IS wordt de net afgestudeerde academiestudenten een kans geboden hun werk buiten de muren van de Hogeschool voor de Kunsten Den Haag aan een breder publiek te presenteren.

Het programma wordt aangevuld met presentaties en optredens van reeds afgestudeerde Beeld en Geluid studenten, docenten van de faculteit en door reeds in het vak bekende kunstenaars. Dit om het publiek te tonen wat er mogelijk is na de opleiding aan de Hogeschool voor de Kunsten Den Haag te hebben afgerond.

Dit evenement is tevens een platform voor de studenten om hun werk te tonen aan eventuele werk- of opdrachtgevers en overige geïnteresseerden. Er wordt door middel van EX-IS ruimte gecreëerd waarbinnen nieuwe kunstenaars de mogelijkheid krijgen hun werk te presenteren.

Tijdens deze eerste editie van EX-IS wordt ook stilgestaan bij het vijftienjarig jubileum van de Interfaculteit Beeld en Geluid. Er vindt, in kleine vorm, een reünie plaats vinden van eerdere studenten en docenten van de faculteit. Iedereen die in de vorm van student of docent bij de Interfaculteit betrokken is of is geweest, wordt officieel uitgenodigd.

EX-IS zal als evenement een stimulans vormen voor iedereen die amateurkunst beoefend of wenst zich te verdiepen in hedendaagse moderne kunst.

Ten slotte draagt dit evenement bij aan de beeldvorming rondom deze studierichting. Het publiek krijgt de kans om haar blik te verruimen op het gebied van de experimentele en interdisciplinaire kunsten. In dit kader zullen eerstejaars studenten van de Interfaculteit Beeld en Geluid en van de opleiding Culturele en Maatschappelijke Vorming, het evenement bezoeken als zijnde een kennismaking met de mogelijkheden van hun nieuwe studie en het dus ervaren als welkomstproject.

Kortom; Het culturele en creatieve vermogen dat zich in Den Haag bevindt wordt met behulp van dit evenement aan de oppervlakte gebracht.

Op een zeer laagdrempelige wijze worden interdisciplinaire kunsten aan een breed publiek gepresenteerd. Door beeldende kunst te presenteren in een bekende uitgaansgelegenheid met populaire muziek kunnen ook mensen zonder kennis van en voorliefde voor kunst in aanraking komen met interdisciplinaire kunstvormen.

2.4

Waarom EX-IS

EX-IS is in eerste instantie ontstaan als 'leuk project' om mee af te studeren. Tijdens de voorbereidingen voor het evenement en het vooronderzoek dat hierbij hoort, werd duidelijk hoeveel behoefte er was aan een dergelijk evenement. In Den Haag blijken er weinig plekken te zijn waar de diverse kunstvormen zoals zij tijdens EX-IS getoond worden, terecht kunnen. Kunstenaars hebben moeite met het vinden van een podium dat hun kunsten ten toon wil stellen. (zie hoofdstuk één)

Tijdens de vele gesprekken die ik gevoerd heb met Linda en Wauter, bleek dat het voor beginnende kunstenaars moeilijk is een plek te vinden om zichzelf te presenteren. Deze zijn in te minimale mate aanwezig in Den Haag. Ook zij als beginnende kunstenaars, worstelen hiermee. Wat opvalt, is dat de mogelijkheden wel gevormd worden tijdens het festivalseizoen. In het festivalseizoen (mei tot en met oktober) wordt op verschillende wijze gebruikt gemaakt van de capaciteiten van de beginnende kunstenaars. Denk hierbij aan de Cultuurnacht, State X New Forms en Depart.

Door middel van het meewerken aan deze evenementen krijg je op een leuke wijze de mogelijkheid om jezelf als kunstenaar te presenteren, maar het is er één van korte duur. Als kunstenaar wil je jezelf langdurig tentoon kunnen stellen, om zo veel mensen te kunnen bereiken. Een festival wordt meer gezien als plek om 'weer-eens-even-met-je-naam-te-kunnen-gooien'.

Een festival is een enorme verzameling van namen en kunstvormen, waar je als kunstenaar een moment de mogelijkheid krijgt om een heel divers en breed publiek op één dag te bereiken.

Het meewerken aan een festival kan wel voor veel kunstenaars net die springplank zijn die nodig is om verder te komen. Dit is wat wij met EX-IS wilden bereiken en willen zijn. Jonge kunstenaars een plek bieden om verder te komen. EX-IS moet een verzamelplek worden van jong talent dat binnen de muren van het Paard gespot kan worden. Stichting Cultuur Lokaal wil met EX-IS een springplank zijn voor die nieuwe jonge mensen die hun kunst een treetje hogerop willen brengen.

2.5

Draagvlak

EX-IS heeft plaats kunnen vinden omdat er vanuit de kunstenaars voldoende vraag is naar een dergelijk evenement. Ook vanwege het feit dat de kunstvormen die bij de opleiding Beeld en Geluid eigen gemaakt worden niet vaak de mogelijkheid krijgen gepresenteerd te worden, was EX-IS meer dan welkom. Er was dan ook meer dan voldoende animo vanuit de kunstenaars, dat er een gerichte selectie gemaakt moest worden wie er deel kon nemen aan EX-IS. Iedereen wilde graag deelnemen aan de eerste editie van dit festival. Men wilde graag de kans krijgen om, vanwege het vijftien jarig bestaan van de opleiding Beeld en Geluid, hun werk te tonen aan oud-studenten en docenten van de Interfaculteit. Naast deze bewonderaars waren er natuurlijk ook andere bezoekers zoals de overige Haagse festivalorganisatoren. Door hun aanwezigheid werd de mogelijkheid gecreëerd om de kunstenaars ook na EX-IS een podium te bieden. Enkele van de deelnemende kunstenaars zijn ook werkelijk gevraagd om op andere evenementen hun kunsten te vertonen.

Naast dat de kunstenaars EX-IS als welkom festival zagen, was dit ook bij het publiek het geval. Omdat het programma erg divers was, was er ook een enorm divers publiek dat EX-IS heeft bezocht. Dit is een kracht van het festival. Stichting Cultuur Lokaal wil met EX-IS verschillende bezoekersgroepen aanspreken die tijdens het evenement met elkaar en met elkaars werk in aanraking komen. Veel mensen zijn tijdens EX-IS aangenaam verrast. Net als voor mijzelf, voordat ik Linda en Wauter

leerde kennen, was het voor veel bezoekers een nieuwe ervaring. Overal waar je keek waren mensen met kunst bezig. Ze keken één van de korte films, luisterde naar muziek, ondergingen de laserperformance of waren interactief met een installatie bezig.

Ook diegene die zich al langer in deze bepaalde kunstrichting begeven, waren erg positief over de samenstelling van EX-IS. De sfeer was goed, de installaties waren interessant en uitdagend, de films waren net lang/kort genoeg om de spanning vast te houden, de afwisseling en diversiteit van de performances was perfect om het publiek in mee te kunnen slepen. De verwachting is dan ook dat vooral bij een tweede editie van het festival, EX-IS zich prima kan meten met de al langer bestaande Haagse festivals.

Stichting Cultuur Lokaal wil met EX-IS een plaatsje veroveren op de grote markt die 'festival' heet. Niets is moeilijker dan met een nieuw evenement komen, terwijl er in verhouding al zo veel te doen is. Wat de kracht van EX-IS is, is dat het festival zich richt op één bepaalde vorm van kunsten.

EX-IS richt zich op de opleiding Beeld en Geluid.

Beeld en Geluid is sinds vijftien jaar een studie aan de Koninklijke Academie van Beeldende Kunst te Den Haag. Het is de eerste opleiding in Nederland, die op geheel eigen wijze diverse kunstdisciplines aan elkaar koppelt. De strekking van de opleiding is dan ook gericht op het interdisciplinaire van de kunst. De doelstelling is om door middel van het gebruik van meerdere kunstvormen tegelijkertijd, meerdere zintuigen tegelijkertijd aan te sporen. De toeschouwer moet geprikkeld en gestimuleerd worden, er moet interactie ontstaan tussen de toeschouwer en het kunstwerk.

2.5.1

Beeld en Geluid in het kort

Bij Beeld en Geluid draait het meer om de individuele inhoud van het kunstwerk dan om de kunstzinnige overeenkomsten tussen meerdere kunstwerken. De essentie van de opleiding zit 'm in 'de geest van de plek'. De ruimte om het kunstwerk heen moet geïntegreerd worden met het kunstwerk zelf.

Het gaat bij Beeld en Geluid niet om de 'oude' en 'klassieke' kunstvormen, zoals schilderen, muziek of grafische kunst, maar juist om het combineren van deze kunstvormen gekoppeld aan de nieuwste technologische snufjes. Door middel van deze combinatie ontstaan er dynamische en veelzijdige kunstvormen.

Wat nog een bijzonder feit is, is dat het Koninklijk Conservatorium en de Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten binnen de studie Beeld en Geluid verenigd worden. Het conservatorium richt zich op muziek, één der zeven schone kunsten. Muziek is een klassieke kunstvorm met een lange geschiedenis. Het is altijd een redelijk elitaire kunstvorm geweest tegenover de ambacht van de toegepaste kunst. De combinatie van deze verschillende vormen, maakt de opleiding tot de eerste in Nederland. Door deze vormen te combineren ontstaan er veel nieuwe vormen van kunst. Dit juist omdat de uitgangspunten van de twee opleidingsinstituten zo verschillen. De Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten is een veel losser, veelzijdig en vrijer instituut, daar waar het Conservatorium zich op één kunstvorm richt. Juist de cross-over tussen deze disciplines maakt Beeld en Geluid interessant. Bij Beeld en Geluid gaat het om de inhoud van het werk, er wordt niet in stromingen gedacht. Men wordt niet in één richting gestuurd. Juist door meerdere kunstdisciplines aan te snijden, en meerdere technieken eigen te maken, worden de studenten getraind in het maken van kunst die meerdere zintuigen tegelijkertijd aanspreekt, prikkelt en stimuleert.

De visie van de opleiding is terug te vinden in het werk dat studenten en ex-studenten produceren. Dit moet het voor het publiek duidelijker en toegankelijker maken. En dat is nou juist wat EX-IS probeert over te brengen. Door EX-IS moet het publiek in aanraking gebracht worden met kunst zoals zij kunst niet eerder ervaren heeft. Dit gecombineerd met herkenbare vormen van kunst maakt EX-IS tot een welkome aanvulling aan het hedendaagse festivalaanbod.

Hoofdstuk drie

Mijn ideeën als CMV'er

In dit derde hoofdstuk zal ik een overzicht geven van de wijze waarop ik als CMV'er denk te kunnen bijdragen aan het Haagse kunstklimaat. Onderstaand wordt uitgeschreven hoe ik als CMV'er vorm zou willen geven aan mijn ideeën over het helpen van de jonge kunstenaar bij het veroveren van een plekje binnen de bestaande Haagse kunstwereld.

Als CMV'er kan ik projecten ontwikkelen voor de doelgroep zoals ik deze omschreven heb. De jonge groep kunstenaars die zich net begeven op het professionele vlak binnen het Haagse kunstklimaat. Welke projecten dragen volgens mijn visie bij aan de verbetering van het Haags kunstklimaat?

Ik geef onderstaand drie voorbeelden van projecten waarbij de jonge kunstenaars in het middelpunt staat. Ten eerste is er natuurlijk EX-IS. Het project dat ik samen met twee jonge kunstenaars heb opgezet. EX-IS biedt, zoals uitgebreid is omschreven in hoofdstuk twee, een platform en ontmoetingsplek voor jonge kunstenaars. Ten tweede lijkt het mij een aanwinst voor de stad als er een permanente expositieruimte komt, waar het gehele jaar door wisselende exposities plaatsvinden voor en door jonge kunstenaars. Een plek waar elke kunstenaar zijn naam en gegevens kwijt kan, die ingekeken kunnen worden voor werk- en opdrachtgevers.

Tot slot ben ik dieper ingegaan op de broedplaats. Een vrijplaats waar kunstenaars samenwonen en/of werken. Het is een geheel van deelnemers en culturele activiteiten waarbinnen kwetsbare kunstvormen bescherming genieten en door samenwerking en openbaarmaking worden gestimuleerd. Het is een platform die mij als CMV'er en als organisator van culturele evenementen erg aanspreekt.

3.1

EX-IS; een platform voor kunstenaars

Ten eerste stel ik EX-IS voor als een eerste voorbeeld van een ontmoetingsplek voor jonge kunstenaars. Tijdens EX-IS wordt er een platform gecreëerd waar kunstenaars elkaar kunnen ontmoeten. Zowel nieuwe, jonge net afgestudeerde kunstenaars als reeds gerenommeerde kunstenaars wordt de kans geboden elkaars werk te bezichtigen en de dialoog aan te gaan over de hedendaagse ontwikkelingen binnen het werkveld.

De vraagstelling was concreet: hoe krijgen we het werk van net afgestudeerden van de Interfaculteit Beeld en Geluid gepresenteerd aan een breed publiek. Daarmee was de doelstelling enerzijds: een breed publiek in aanraking brengen met deze kunstvorm, en anderzijds was de doelstelling: het creëren van een platform voor recent afgestudeerden en dus jonge kunstenaars.

De vorm waarin dit evenement gebracht wordt is een zogenaamd zap-festival, overal in het betreffende pand zijn verschillende performances aan het draaien en verschillende objecten te zien. De bezoeker heeft zo altijd keus uit verschillende opties binnen het programma.

Een evenement zoals EX-IS is een voorbeeld van een festival zoals elke CMV'er het zou moeten kunnen organiseren. Evenementen waar kunstenaars die zich bezighouden met een niet alledaagse kunstvorm zijn meer dan welkom in Den Haag. De respons van zowel de deelnemers als de bezoekers van EX-IS was meer dan positief. De mening werd gedeeld dat een dergelijk evenement het onderste uit de kan haalt. Het brengt mensen uit diverse hoeken van de samenleving samen. Men krijgt de kans in aanraking te komen met onbekende kunstvormen. En het leuke van EX-IS was dat dit evenement nu eens 'bovengronds' plaatsvond. Evenementen van een vergelijkbaar kaliber vinden meestal plaats in de broedplaatsen die Den Haag rijk is. (zie hoofdstuk 3.3) Er heerst vaak een 'kraaksfeer' rondom deze evenementen en worden daarom minder bezocht door het 'gewone' publiek. Het leuke van EX-IS was dat deze twee groepen bezoekers elkaar troffen in het Paard van Troje. En dat vind ik het leuke aan CMV'er zijn. De mogelijkheid hebben en creëren om verschillende doelgroepen samen te brengen. De mogelijkheid hebben om jonge kunstenaars een kans te bieden hun werk aan een zeer divers publiek

ten toon te stellen. Ik ben van mening dat CMV belangrijke handvatten toereikt die het de afgestudeerde CMV'er mogelijk maken om passende activiteiten voor een specifieke doelgroep te ontwerpen en organiseren. Het gaat bij dit voorbeeld dan ook niet zo zeer om EX-IS zoals wij dit georganiseerd hebben, maar meer om het feit dat het mogelijk is. Als CMV'er heb je de ruimte, of kan je deze verkrijgen, om passende activiteiten voor een passende doelgroep te ontwikkelen. En wil de CMV'er zich hierbij richten op de jonge kunstenaar, dan is een evenement als EX-IS een goed begin. Wat duidelijk moet zijn na het geven van dit voorbeeld, is dat er ruimte is in Den Haag voor nieuwe initiatieven. Het is heel druk op het gebied van evenementen en festivals, maar deze richten zich vooral op een groter publiek en hebben een heel uiteenlopende groep aan deelnemers. Als de CMV'er zicht richt op een doelgroep die nog niet op het niveau van de hedendaagse kunst verkeerd dan is hier vraag naar en ruimte voor.

3.2

Galerie continu

Een tweede idee houdt in dat er een nader te bepalen locatie ingericht moet worden als permanente expositieruimte. Een ruimte waar kunstenaars de mogelijkheid krijgen hun werk te tonen. Een plek waar ontmoeting de boventoon voert. Een locatie die het hele jaar door te bezoeken is en waar diverse kunstvormen tentoongesteld worden. Kunstenaars krijgen de kans gedurende een langere periode te exposeren. Deze exposities zullen elkaar overlappen zodat de totale expositie nooit hetzelfde is. Het moet een ontmoetingsplek worden waar nieuwe kunstenaars de kans krijgen hun werk gedurende langere tijd te exposeren aan gerenommeerde kunstenaars en aan een breed en geïnteresseerd publiek. Het moet een locatie worden waar opdrachtgevers terecht kunnen voor de nieuwste werken van de nieuwste lichting kunstenaars. Men moet hier een plek vinden waar inspiratie opgedaan kan worden en nieuwe ideeën geboren worden.

Deze galerie moet dé plek zijn waar je nieuw talent ontdekt en waar nieuw talent de kans krijgt zich verder te ontwikkelen. Men moet elkaar kunnen ontmoeten om ervaringen en ideeën uit te wisselen.

Een galerie waar ongedwongen ontmoetingen plaatsvinden.

Gekoppeld aan deze expositiemogelijkheid kan dit een plek zijn om een stedelijk portfolio op te bouwen. Een verzameling van werk en contactmogelijkheden van en voor kunstenaars en opdracht- en werkgevers. Een locatie waar informatie verzameld wordt in een database. Deze informatie zal bestaan uit een achtergrondschets van de kunstenaars, informatie over zijn/haar denk- en handelswijze, zijn/haar creatieve proces en een overzicht van zijn/haar werken.

De organisatie en productie die ervoor nodig is om een dergelijk plan van de grond te krijgen is perfect weggelegd voor een CMV'er. Er moet contact gezocht worden met kunstenaars en gemeentelijke instanties. Er moet een bruikbaar plan ontwikkeld worden en deze moet aan de man gebracht worden. Er moet een werkgroep samengesteld worden die de plannen vorm geeft en de mogelijkheden in kaart gaat brengen. Hiernaast moet er onderzoek gedaan worden naar de mogelijkheden die de stad biedt. Zijn er beschikbare locaties, in hoeverre steunt de gemeente een dergelijk plan, en in hoeverre hebben de kunstenaars behoefte aan een dergelijke ontmoetingsplek?

Dit zijn allemaal taken waar de CMV'er voor opgeleid wordt. Zo staan onder andere de volgende competenties vermeld in het Opleidingsprofiel Culturele en Maatschappelijke Vorming; Alert en Ondernemend.

Voor het opzetten en ontwerpen van culturele en kunstzinnige activiteiten en programma's voor en met diverse klanten, is het nodig een analyse te maken van de culturele context waarin de klant zich bevindt. De 'klant' kan hierbij omschreven worden als de jonge kunstenaar die de mogelijkheid krijgt zijn werk te exposeren en de opdrachtgevers die de mogelijkheid krijgen om zich op één locatie te verdiepen in al het werk van de Haagse jonge kunstenaars. De interactieprocessen in en tussen individuen, groepen, organisaties en gemeenschappen te initiëren, stimuleren en daarin structurerend op te treden. En binnen deze interactieprocessen zal de CMV'er functioneren als diegene die

arrangeert, activeert, animeert, informeert en adviseert. Kortom; wie anders dan de CMV'er kan een project als het hiergenoemde ontwerpen, vormgeven, begeleiden, uitvoeren en tot een goed lopend en continu project brengen!

3.3

De Broedplaats

Nieuwe ideeën en samenlevingsvormen zijn van groot belang voor een stad. Ze scheppen een gunstig klimaat voor de informele kunst- en cultuursector.

Een project dat mij ter ore kwam is die van de broedplaats. Sinds kort is er aan de Constant Rebequeplein een broedplaats 'vrijgegeven', waar jonge kunstenaars terechtkunnen om vorm te geven aan hun ideeën. Het idee van een broedplaats staat mij erg aan. Daarom wordt onderstaand uitgebreid weergegeven wat een broedplaats is, wat mijn ideeën zijn om deze initiatieven te steunen, en hoe we binnen Den Haag ruimte kunnen maken om deze broedplaatsen te behouden. De informatie is verworven door gesprekken met kunstenaars die een atelier hebben verworven bij DCR (Stichting De Constant Rebeque) en vanuit documentatie van de Gemeente Den Haag, Platform Haagse Broedplaatsen en BroedplaatsAmsterdam. Ook heeft er vorig jaar een publieksdebat over 'Culturele Broedplaatsen' plaatsgevonden in Debatterij. Er zullen enkele citaten uit dit debat gebruikt worden om de onderstaande gegevens aan te vullen.

3.3.1

De Haagse Kwestie

Den Haag is altijd al voorloper geweest van kraakacties, culturele initiatieven en creatieve leefgemeenschappen. Op meerdere locaties in de stad vinden spontane ontmoetingen plaats tussen kunstenaars die (soms) besluiten te gaan samenwerken. Een logisch gevolg hierop is het oprichten van een officieel platform dat alle initiatieven in die richting bundelt onder de naam Platform Haagse Broedplaatsen. Door het gebrek aan betaalbare huisvesting en politieke aandacht zijn veel culturele broedplaatsen reeds verdwenen en velen dreigen binnenkort te verdwijnen. Doel van dit platform is het bevorderen van een duurzame infrastructuur van broedplaatsen in Den Haag.

In Den Haag is het eigenlijk allemaal begonnen met de Blauwe Aanslag. Omdat veel initiatieven een zeer kwetsbaar stadium doormaken zijn zij extra moeilijk in stand te houden op het moment dat zij geruimd worden. De Blauwe Aanslag heeft in 14 jaar tijd iets opgebouwd, nadat het pand jaren leeg had gestaan. Het restaurant had ruimte voor groepen van 50 personen die voor fl2,50/€3,- konden eten. Daarbij kwam ook de muziek die zij ruimte en onderdak wilden geven. Van de muziek had niemand last maar het verzoek kwam of ze niet wat konden minderen met het restaurant. Volgens Peter Bos, voorzitter van het Platform Haagse Broedplaatsen (aanwezig bij het debat in Debatterij), kun je wel panden voor dit soort initiatieven kopen maar het beste kun je wat je hebt opgebouwd verder uitbreiden. 'We moeten opletten dat we niet weghalen wat nu is opgebouwd'. Hij is van mening dat de gemeente er nog maar weinig van af weet wat er eigenlijk in culturele zaken aan de hand is. De gemeente is er begonnen om krakers te ruimen en op speciale plaatsen onder te brengen. Peter Bos wenst dat iedere bestuurder eens zou moeten zien hoeveel met zo'n verplaatsing stuk wordt gemaakt.

Wat opvallend is, is dat de overheid probeert deze broedplaatsen te controleren en reguleren. Zij willen beleid. In de praktijk wordt het broedplaatsenbeleid echter te zeer vormgegeven als een cultuurbeleid, puur gericht op vierkante meters voor kunstenaars. Vanuit de doelgroep komen er klachten dat de overheid te zeer probeert om broedplaatsen te creëren en geen oog heeft voor hun werkelijke problematiek en wensen.

Wat opvalt aan de 'oude' broedplaatsen, is dat zij juist niet werken vanuit een beleid. De broedplaatsen zijn ontstaan vanuit een gezamenlijk initiatief dat zichzelf verder heeft ontwikkeld en uit is gegroeid tot

een ontmoetingsplek voor kunstenaars en geïnteresseerden die allen een bijdrage leveren aan de omstandigheden binnen deze broedplaats. Beleid is niet het uitgangspunt.

Op het moment dat er beleid gevormd wordt voor een 'vrijplaats', wordt de vrijheid waarbinnen de broedplaats is gevormd en gegroeid afgenomen. In plaats van het creëren van beleid zouden deze gebruikers van de broedplaatsen gefaciliteerd moeten worden. Biedt deze mensen liever een plek waar zij inhoudelijk kunnen groeien en waar de mogelijkheid tot ontwikkeling en experimenteren op een ongedwongen wijze mogelijk gemaakt wordt.

Wat een taak voor de CMV'er kan zijn is de dialoog aangaan met de gemeente om het belang van deze plekken aan te duiden en duidelijk te maken dat deze broedplaatsen serieus genomen moeten worden. Uit verschillende gesprekken die ik gevoerd heb blijkt dat bijvoorbeeld het pand aan de Casuaristraat, genaamd De Illusie, al ruim 10 jaar bewoond wordt door ongeveer 30 bewoners. Op de begane grond van het pand zijn twee ruimtes die gebruikt worden voor exposities en kleine concerten van onbekende en vernieuwende bands. Het pand wordt regelmatig bezocht door geïnteresseerd publiek dat zich graag laat verrassen door eigenzinnige exposities en vernieuwende en experimentele muziek. Bij de Illusie wordt er gehoor gegeven aan de vraag naar een spannend uitgaansleven.

En het enige waar de gemeente zich druk over maakt is hoe ze die 'krakers' eruit kunnen krijgen. Er mogen geen concerten meer gehouden worden omdat het pand niet officieel geregistreerd staat als podium. Er mogen geen grote groepen mensen meer op bezoek komen op last van de brandweer. De bewoners en organisatoren van de kleinschalige gebeurtenissen hebben de hoop op een goede samenwerking opgegeven en willen niet aan de bureaucratische rompslomp beginnen. Ze geven het op. Eigenlijk ontnemt de gemeente het pand al haar charme.

Zo is er ook het pand in de Boekhorststraat waar een Galerie Luxor gevestigd was. Deze ruimte blijkt aan een projectontwikkelaar te zijn verkocht met het vooropgezette doel deze broedplaats in de kiem te smoren.

Een broedplaats kan zijn waar een ontwikkeling is. En een broedplaats is een ontwikkeling. En dat wordt niet onderkend. Dat heeft zich onder meer in een heftige vorm gepresenteerd bij de Blauwe Aanslag.

3.3.2

Wat is een broedplaats?

Onderstaand een omschrijving van het fenomeen 'Broedplaats' zoals deze vermeld staat in de documentatie van BroedplaatsAmsterdam en Platform Haagse Broedplaatsen. BroedplaatsAmsterdam is een projectorganisatie van de gemeente Amsterdam die tot taak heeft meer betaalbare ateliers en (woon-)werkruimtes voor kunstenaars en alternatieve, culturele ondernemers te vinden en te ontwikkelen.

Een 'broedplaats' is ruwweg te definiëren als:

Een informeel woon en werkverband van (cultuur-)producenten, ambachtelijke producenten, dienstverleners en technici. Door de levensstijl, productiewijze en visie die ten grondslag ligt aan een broedplaats, vormen de panden een belangrijke 'statement' als culturele vrijplaats binnen de bestaande stad.

Broedplaatsen zijn evenementen die ontstaan, broeden en groeien. Vanuit een beperkt initiatief ontstaat een relatief veilig en bruikbaar onderkomen voor activiteiten en productie. Beheer en onderlinge verbanden worden op onderlinge, informele afspraken gebaseerd.

'Je eigen ding doen', is de meest gebruikte omschrijving door de gebruikers van een broedplaats. Dit kan betrekking hebben op een groot aanbod van activiteiten, uiteenlopend van ambachtelijke bedrijvigheid, kunst tot een sociaal-cultureel programma. De organisatie van de broedplaats is er op gericht om deze activiteiten mogelijk te maken, iets wat bij een gelegaliseerde opzet vaak lastig kan zijn.

De kansen voor de ideële programmaonderdelen zijn hierin kleiner. Binnen de broedplaats kan dit opgevangen worden door gebruik te maken van vereveningen in de huurprijzen, bijvoorbeeld door een inkomensafhankelijke huur.

Binnen broedplaatsen is een verscheidenheid aan functies te onderscheiden. Hieronder vallen: maatschappelijke organisaties, ambachtelijke bedrijvigheid, mediawerkplaatsen, kunst en publieke voorzieningen. Kenmerkend is de hoge mate van functiemenging op het schaalniveau van het gebouw en de menging van wonen, werken en recreëren.

In de bijdrage van de broedplaatsen aan de economische ontwikkeling van wijk en stad zijn zowel een directe, als een indirecte bijdrage te onderscheiden. De directe bestaat dankzij de mogelijkheid om risico's te nemen, dankzij de lage huren. Doordat er minder noodzaak is om omzetgericht te denken is er ruimte voor experiment. De indirecte ontstaat door de aantrekkingskracht die zij hebben op innovatieve bedrijven en individuen.

3.3.3

Door middel van de stadsvernieuwing en het als woongebied ontwikkelen van in onbruik geraakte locaties verdwijnen de mogelijkheden voor betaalbare, alternatieve werk - en leefvormen.

Deze voorzieningen vervullen een functie als werk- en/of broedplaats van creativiteit voor kunstenaars en ambachtelijke en culturele ondernemers. Ook vormen deze voorzieningen vaak een aanvulling op het voorzieningenniveau in de buurt (bijvoorbeeld; een eetlokaal, buurtpodium, enz.). De voorzieningen kenmerken zich veelal door grote, hoge ruimtes met een lage huur (zoals de Blauwe Aanslag en De Illusie) en bieden daardoor gelegenheid aan die groepen die geen plek op de reguliere markt voor bedrijfsruimten kunnen verwerven. Uit de gesprekken blijkt dat de genoemde voorzieningen betekenis hebben voor de stad, onder meer voor de versterking en ontwikkeling van de sociale en culturele infrastructuur. Enkele voorbeelden, vormen en uitingen hiervan zijn:

- (woon-)werkpanden en ateliers vergroten de kwaliteit, diversiteit, en imago van een buurt;
- in de voorzieningen wordt cultuur 'geproduceerd', waardoor wordt bijgedragen aan de culturele verrijking van de stad;
- bij de (woon-)werkpanden vindt synergie plaats tussen de verschillende culturele ondernemers onderling en met hun omgeving. Dit wordt versterkt indien de panden ook worden bewoond;
- de leefbaarheid van een buurt wordt verhoogd door het opnemen van buurtfuncties.
- de voorzieningen bieden de culturele ondernemers een kans om een cultureel/ambachtelijk bedrijf te starten en te kunnen continueren;
- de aantrekkelijkheid van de stad wordt verhoogd voor bezoekers en toeristen.

Dit zijn slechts enkele voorbeelden die zich richten op de positieve bijdrage die de komst van een broedplaats heeft op wijk- en regionaal niveau.

3.3.4

Doelstelling

Wat mij duidelijk is geworden na het voeren van de gesprekken en het onderzoeken van de documenten die bestaan over de Haagse broedplaats, is dat er een ruimte gemaakt moet worden voor deze bijzondere 'vrijplaats'. De meest ideale situatie zou zijn dat de gemeente begrip gaat opbrengen voor de nog bestaande, inmiddels kleinschalige, broedplaatsen die de stad nu nog bezit. Ideaal zou zijn dat de gemeente financiële middelen of, misschien wel idealer, panden ter beschikking stelt, waar broedplaatsen kunnen ontstaan.

Een doelstelling die voor een CMV'er binnen deze context een bruikbare zou zijn is de volgende: In overleg met gemeentelijke instanties en de betreffende organisaties moet de CMV'er zorgdragen voor het realiseren van kleinschalige infrastructuur voor (overwegend)

niet commerciële, culturele ondernemers (waaronder met name (semi-) professionele kunstenaars) en het scheppen van voorwaarden voor een duurzame instandhouding van dergelijke infrastructuur in de stad.

Meer concreet houdt deze doelstelling het volgende in:

- De CMV'er draagt zorg voor de realisering van (woon-)werkpanden voor een samenwerkende groep, bestaande uit (semi-)professionele kunstenaars, culturele ondernemers en kleine (ambachtelijke) bedrijven, in eerste instantie ter vervanging van de bedreigde of reeds verdwenen voorzieningen,
- De CMV'er draagt zorg voor de realisering van ateliers voor (semi-)professionele, individuele kunstenaars, en oefenruimtes voor (semi-)professionele popmusici;
- De CMV'er creëert voorwaarden voor een duurzame instandhouding van kleinschalige culturele infrastructuur in Den Haag.

3.3.5

Doelgroepen

Als CMV'er kom je met grote groepen kunstenaars in aanraking die allen kans maken op een plek binnen de ateliers of (woon-)werkpanden. Deze groep kan in twee doelgroepen worden onderscheiden:

1. Individuele beeldende en uitvoerende (semi-)professionele kunstenaars, gericht op het produceren van kunst;
2. Groepen van overwegend culturele ondernemers (waaronder kunstenaars, ambachtelijke bedrijven, dienstverleners en technici), gericht op het samen leven en werken om tot synergie en kruisbestuiving te kunnen komen, deel uitmakend van een subcultuur, met een eigen economie, niet direct gericht op commercieel succes.

Niet tot de doelgroep behoren degenen die een ruimte op de reguliere markt kunnen verwerven, of degenen die reeds een geschikte en onbedreigde (dus legale) werkruimte gebruiken.

Individuele ambachtelijke of startende bedrijven behoren niet tot de doelgroep, tenzij deze deel uitmaken van een groep in een (woon -)werkpand.

De CMV'er zou zich bezig kunnen houden met de organisatie die er voor nodig is om het geheel binnen een broedplaats soepel gaande te houden. De CMV'er zou zich binnen de aanwezige stichting (een broedplaats wordt meestal gestuurd vanuit een overkoepelende stichting) bezig kunnen houden met het stimuleren en ondersteunen van de kunstenaars door een ontvankelijke omgeving te creëren die hun werkwijze ten positieve beïnvloed. De resultaten die voortvloeien uit de werkzaamheden die plaatsvinden, zal de CMV'er onderkennen, uitdragen en bekend maken. Dit kan door middel van het organiseren van exposities en evenementen binnen de broedplaats die toegankelijk zijn voor iedere geïnteresseerde van buitenaf. Als CMV'er kan ik de verbinding vormen tussen de geproduceerde kunst en het publiek en de stad. Ik zou dit vanuit de bestaande stichting kunnen doen of vanuit mijn eigen stichting, Stichting Cultuur Lokaal, die ik kan koppelen aan de broedplaats. Het idee van de stichting sluit namelijk aan bij de ideeën die de meeste broedplaatsen hebben, namelijk het idee om jonge kunstenaars met (meer) ervaren kunstenaars enen dialoog aan te laten gaan om nieuwe gezichtspunten te ontwikkelen en zodoende een intermediair krachtenveld en draagvlak te initiëren.

3.3.6

Korte Conclusie

De vraag blijft in hoeverre de overheid zich moet mengen in de organisatie van vrijplaatsen zoals ik eerder genoemd heb. Wellicht is het gedogen en het faciliteren van dergelijke broedplaatsen voldoende. Regulering is nodig, maar tegelijkertijd moeten de overheid en gemeente hun afstand kunnen bewaren. Op lange termijn moet toch gekeken worden naar meer duurzame regulering ten aanzien van alles wat er maar mogelijk te maken heeft met de broedplaatsen. Deze benadering moet ervoor zorgen dat de

kunstenaars op een gegeven moment zelfstandig in de samenleving staan, geld kunnen verdienen en de huur kunnen betalen.

Het beleid dat Den Haag hanteert heeft alles te maken met de waarde die de gemeente hecht aan plekken waar jongeren op een laagdrempelige manier met cultuur bezig kunnen zijn. Want op het moment dat zij eindelijk een broedplaatsenbeleid invoert, moet er gekeken worden naar de besteding van deze financiële steun. Al het geld dat in 2004 vrij is gemaakt is naar het pand bij de Constance Rebequeplein gegaan. Die tonnen aan Euro's hadden beter besteed kunnen worden door het over meerdere panden uit te smeren. Zo zijn er naast de Stichting DCR onder andere; De Miefabriek aan de Houtzagersingel, De Garage bij de Zuidwal, De Illusie aan de Casuaristraat, Quartair aan de Toussaintkade en De Vloek in Scheveningen. Helaas lijkt de gemeente Den Haag een soort repressiebeleid te voeren waarmee allerlei initiatieven de kop in worden gedrukt omdat er geen vergunning voor wordt afgegeven.

Als CMV'er zou ik graag het gesprek willen aangaan om op zoek te gaan naar een passende oplossing. Als de veiligheid van de bewoners en gebruikers van de panden de grootste drijfveer is, waarom wordt er dan geen geld in verbetering en renovatie gestoken? Het is duidelijk dat er een structurele oplossing moet komen. Misschien kan het uitgangspunt hierbij zijn dat er gekeken wordt of initiatieven die hun bestaansrecht hebben bewezen, gehandhaafd kunnen blijven. Het kan natuurlijk best zo zijn dat er vanuit beide partijen water bij de wijn gedaan wordt. Kan er geen wisselwerking ontwikkeld worden? Misschien dat wanneer de bestaande broedplaatsen op structurele en terugkerende wijze faciliteiten bieden aan hoog geschoolde studenten (zoals de Illusie doet voor studenten van de Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten en het Koninklijk Conservatorium) dat er een meer serieus beleid ontwikkeld kan worden.

Vast staat, dat de overheid en gemeente toch een overkoepelende rol moeten vervullen. Dit gezien de grote complexiteit van het broedplaatsenproces.

De CMV'er moet als doel hebben het inzicht te verwerven dat culturele broedplaatsen in feite, naast de eerder genoemde instellingen en organisaties, de zaailingen vormen voor een bloeiende kunstwereld in mooi Den Haag.

Hoofdstuk vier

Culturele en Maatschappelijke Vorming

4.1

Inleiding

Onderstaand zal ik ingaan op de competenties die een CMV'er moet bezitten wanneer deze zijn eerste stappen in het werkveld zet. Het werkveld kan hier gezien worden als de verzameling van de eerder genoemde instellingen en organisaties. Met veel van deze competenties ben ik tijdens de opleiding al in aanraking gekomen, maar zeker tijdens de voorbereidingen voor EX-IS, is mij duidelijk geworden welke competenties erg van pas zijn gekomen. Ook ben ik van mening dat deze competenties van pas zullen komen bij de in hoofdstuk drie uitgeschreven projecten die ik als CMV'er interessant vind, als het gaat om het bieden van mogelijkheden voor de jonge kunstenaar.

Om een breed en duidelijk beeld te geven van de competenties van de beginnende CMV'er, zal ik onderstaand de diverse competenties uiteenzetten die nodig zijn binnen het domein Kunst en Cultuur. Hierbij zal ik vooral ingaan op die competenties die ik van belang acht voor mij als beginnend CMV'er binnen de Haagse festivalcultuur en het Haags kunstklimaat.

4.2

Competentie

Om aan te geven wat het werkveld kan verwachten van de beginnende CMV'er, wordt in plaats van het begrip 'opleidingskwalificatie', het begrip 'competentie' gebruikt. De omschrijving van het begrip is ontleend aan Onstenk (1977), namelijk;

'het gestructureerde en geïntegreerde vermogen tot het adequaat verrichten van arbeidshandelingen en het oplossen van arbeidsproblemen'. Dit begrip brengt beter tot uitdrukking dat het professionele handelen niet opgebouwd is uit de losse elementen kennis, inzicht en vaardigheden, maar dat het voortkomt uit het vermogen om deze elementen gecombineerd en geïntegreerd te gebruiken.

Voor CMV'ers heeft het begrip 'competentie' een dubbele betekenis. De CMV'er zal zijn eigen competenties verder ontwikkelen, verbreden, verdiepen en verrijken. Aan de andere kant ondersteunt hij de competentieontwikkeling van individuen en groepen, met het oog op de versterking van het maatschappelijk functioneren.

Gezien de toenemende complexiteit en veranderlijkheid van het werk, vraagt de huidige beroepspraktijk om afgestudeerde CMV'ers die:

- wat ze geleerd hebben (kennis, inzicht, houding en vaardigheden) effectief kunnen toepassen,
- doelgericht kunnen handelen in zeer diverse situaties,
- verantwoordelijkheid op zich durven en kunnen nemen,
- in staat zijn snel en efficiënt nieuwe kennis, inzichten, houdingen en vaardigheden te verwerven.

Tijdens de voorbereiding voor EX-IS ben ik er achter gekomen dat elk van deze genoemde punten toepasbaar zijn. Deze punten kunnen ook toepasbaar zijn op het moment dat er samen gewerkt wordt met bijvoorbeeld de organisatie van een broedplaats. Zowel tijdens de voorbereiding als tijdens de uitvoering van EX-IS, zijn wij als organisatie te allen tijde verantwoordelijk geweest voor hetgeen wij bedachten, programmeerden en organiseerden. Je hebt als organisatie te maken met diverse samenwerkingspartners en derden waar je van afhankelijk bent.

Ten eerste wordt er contact gezocht met kunstenaars en artiesten of zij interesse hebben in deelname aan het evenement. Je bent hierbij op zoek naar kunstenaars en artiesten die de doelgroep waar het evenement zich op richt aanspreekt. Op dit moment worden vaardigheden als kennis en inzicht ingezet. Op het moment dat er interesse blijkt te zijn, moet er een begroting opgesteld worden. Aan de hand van dit kostenplaatje, kan er beroep gedaan gaan worden op mogelijke subsidiënten en sponsors.

Omdat het om redelijk grote bedragen gaat, moet hier verantwoordelijk mee omgegaan worden. Ook op het moment dat geïnteresseerde subsidieverstrekkers verduidelijking vragen van het subsidieverzoek, moet hier op fatsoenlijke en verantwoordelijke wijze mee omgegaan worden. Dit geldt ook voor de wijze waarop contact wordt gezocht met de locatie (Paard van Troje), de (vrijwillige) medewerkers, de vormgever, de drukker, de publiciteitsservice, enz.

Dit alles om aan te geven dat het in de eindfase van de opleiding direct merkbaar is hoe de praktijk in elkaar steekt. Zeker met de wijze waarop wij onze studie hebben afgerond, hebben wij veel ervaring op kunnen doen met wat wij ervaren hebben tijdens de studie en diens stageperiodes.

4.3

Relevante competenties van de CMV'er

Om aan te geven welke competenties goed van pas komen bij het organiseren, programmeren en ontwikkelen van een eigen evenement dat goed aan moet sluiten bij de doelgroep, geef ik een omschrijving van deze competenties die terug te vinden zijn in het opleidingsprofiel 'Alert en Ondernemend'.

Ik volg hierbij de indeling zoals deze in het opleidingsprofiel gegeven zijn. Dit wil zeggen dat de competenties zijn onderverdeeld in drie segmenten die elk een taakgebied voorstellen.

Dit zijn:

Segment 1; Agogische dienstverlening

Segment 2; Bedrijfsvoering

Segment 3; Beroepsontwikkeling.

Ik geef de competenties weer zoals zij bij het segment horen gekoppeld aan mijn ervaringen en verwachtingen in het werkveld. Ik neem hierbij de competenties die het meest aansluiten bij alle bovengenoemde bezigheden binnen de festivalorganisatie. De competenties worden eerst geformuleerd zoals zij terug te vinden zijn in het opleidingsprofiel, hierna schrijf ik ze uit en maak ik ze toepasbaar.

4.3.1

Agogische dienstverlening:

De CMV'er is in staat om:

- Een analyse te maken van de culturele context waarin de klant zich bevindt,
- Contact te leggen met diverse klanten opdat relaties tot stand kunnen komen en samenwerking gestimuleerd wordt,
- Culturele en kunstzinnige activiteiten en programma's te ontwerpen voor en met diverse klanten,
- Bij het programmeren en organiseren zich voor zijn methodieken technisch en normatief te verantwoorden,
- Interactieprocessen in en tussen individuen, groepen, organisaties en gemeenschappen te initiëren, stimuleren en daarin structurerend op te treden,
- Binnen de agogische relatie te functioneren als diegene die arrangeert, activeert, animeert, informeert, adviseert en de klanten iets leert,
- Als begeleider leiding te geven aan vrijwilligers en medewerkers bij ontwikkeling, planning, uitvoering en evaluatie van activiteiten op het terrein van agogische dienstverlening,
- Samenwerkingsrelaties aan te gaan, te ontwikkelen en te onderhouden.

Bij het van start gaan als nieuwe ondernemer binnen het culturele werkveld is het van belang om te weten op welk vlak je je begeeft. Omdat er, voordat er van start gegaan kan worden met het organiseren van een evenement voor jonge kunstenaars, eerst gekeken moet worden naar de sfeer en context waarbinnen je je begeeft, is het van belang om contact te zoeken en onderzoek te doen naar het reeds bestaande culturele werkveld, gericht op dezelfde doelgroep. Toen wij van start gingen met EX-IS hebben wij eerst een soort vergelijkend warenonderzoek gedaan. Wat is er al in Den Haag dat jonge kunstenaars stimuleert in hun ontwikkelingen en ontdekkingen van de nieuwe markt?

Hierbij is contact gezocht met reeds bestaande evenementenorganisaties en met de directe doelgroep, de jonge kunstenaars zelf.

Na het doen van dit vooronderzoek is het van belang om deze banden te onderhouden. Dit zijn de contacten waarmee het evenement zijn basis kan gaan leggen. Ik als CMV'er moet ten alle tijden weten wat er speelt binnen de doelgroep en binnen het reeds bestaande festivalklimaat.

Dit zodat het eigen evenement ten alle tijden aansluit bij de wensen en behoeften van de doelgroep. En vanwege het feit dat het belangrijk is om niet in het vaarwater van een andere organisatie terecht te komen. Niemand heeft baat aan meerdere evenementen die hetzelfde doel voor ogen hebben, maar door de aanwezigheid van te veel concurrentie het hoofd niet boven water kunnen houden.

Om het hoofd wel boven water te kunnen houden moet ik ten alle tijden verbindingen kunnen leggen tussen de acties die ik onderneem en de personen die ik hierbij benader. Ik moet van a tot z weten wie er bij het evenement betrokken zijn en vooral waarom. Dragen zij iets bij aan de voorbereiding, aan het programma, aan de financiën, aan de organisatie, enz. Het is hierbij van direct belang dat er met alle belanghebbende en deelnemende personen vanuit een open, eerlijke en reële houding gecommuniceerd wordt. Communicatie en verantwoordelijkheid zijn sleutelwoorden bij het organiseren

van een evenement. De deelnemende individuen of groepen moeten weten waar zij aan toe zijn en wat er van hen verwacht wordt. Dit heeft betrekking op zowel de deelnemende kunstenaars als bijvoorbeeld de subsidieverstrekkers. Maar ook bij het nemen van beslissingen over bijvoorbeeld bepaalde financiële uitgaven, is het van belang dat je weet waarom je bepaalde keuzes maakt en deze goed weet te onderbouwen en verantwoorden.

Op het moment dat de eerste fase van het traject is afgerond, de oriënterende en initiërende fase, wordt het van belang om met weloverwogen middelen en methoden de rol aan te nemen van diegene die arrangeert, activeert, animeert, informeert en adviseert. Deze rol zal tijdens de gehele voorbereiding tot aan de uitvoering van het evenement bij mij blijven. Er wordt invulling aan deze rol gegeven door de belanghebbenden constant van alle ontwikkelingen op de hoogte te houden, in de moeilijker tijden een positieve en stimulerende houding aan te nemen, kennis en vaardigheden over te dragen en constant de eigen houding en vaardigheden blijven ontwikkelen en bijschaven. Dit alles in een goede combinatie gepresenteerd kan alleen maar ten positieve bijdrage aan het eindproduct.

Er moet tijdens de voorbereidende fase in de gaten gehouden worden dat er mensen moeten worden aangestuurd bij ontwikkeling, planning, uitvoering en evaluatie van activiteiten die vallen binnen de gestelde doelstelling. Omdat ik in dit geval een beginnende cultureel ondernemer ben, zal ik bij de komende evenementen vooral gebruik maken van de diensten van vrijwilligers. Dit komt vooral voort vanwege het beperkte budget waarmee het evenement ontwikkeld en ten uitvoer gebracht dient te worden. Wat erg opvallend is, is dat zodra er sprake is van een leuk, experimenteel en dus spannend en nieuw evenement, men zich graag als vrijwilliger aanmeldt. Omdat deze groep vrijwilligers zo enthousiast is, is het van belang om altijd tijd te nemen om hen voldoende aan te sturen, feedback te geven te begeleidingen en vooral ook je waardering te tonen. Belangrijk hierbij is dat deze mensen, die gezamenlijk de organisatie dragen, in direct contact blijven met de kern en de doelstellingen van de organisatie en het evenement. Dit om ten alle tijden een positieve werkhouding en werksfeer te kunnen garanderen.

4.3.2

Bedrijfsvoering:

De CMV'er is in staat om:

- Te functioneren in en vanuit een organisatie, waarbij hij productief weet om te gaan met zijn eigen grenzen en mogelijkheden,
- Een bijdrage te leveren aan het beheer en het beleid van de instelling, de organisatie, het project of initiatief waarin hij werkzaam is,
- Als sociaal en cultureel ondernemer op te treden binnen en buiten de eigen organisatie,
- Professionele relaties met overheden en andere organisaties te ontwikkelen.

Binnen de randvoorwaarden die gegeven zijn bij een organisatie moet ik als cultureel ondernemer en evenementenorganisator, de vaardigheid bezitten om mijn eigen werk te organiseren. Niets is moeilijker om als nieuweling binnen het veld, mensen te overtuigen van je kunnen. Het zijn niet alleen de medewerkers aan het evenement die aangestuurd en geïnformeerd moeten worden. Ook met alle derde partijen moet contact onderhouden worden. Ten alle tijden moeten bepaalde keuzes onderbouwd en verantwoord kunnen worden. Hierbij is het van belang te kunnen reflecteren op het eigen handelen met als doel de persoonlijke ontwikkelingen te kunnen waarnemen. Tijdens dit proces worden kennis, vaardigheden en houding ontwikkeld zoals deze nodig zijn bij het ontwikkelen en onderhouden van professionele relaties met overheden, het gemeentelijk bestuur en andere subsidiënten. Deze relaties zijn van het grootste belang om de organisatie boven water te kunnen houden. Dit zijn de instanties die verantwoordelijk zijn voor de financiële bijdrage aan het evenement. In het onderhouden van deze samenwerkingsverbanden zit veel tijd en energie. Als deze op de juiste wijze gedoseerd worden heb ik er als organisatie, maar zo ook de samenwerkingspartners zelf er alleen maar profijt van.

Wat bij al deze samenwerkingsverbanden en contacten van belang is, is het uitdragen van de doelen van de eigen stichting. Ik moet zorgdragen voor de authenticiteit en de passie achter de doelstellingen van de stichting. Er moet weloverwogen naar buiten getreden worden met het doel dat wij willen bereiken. Er moet enthousiasme, motivatie, wilskracht, durf en passie overgebracht worden zodat de samenwerkingspartners zelf ook enthousiast raken. Toch moet er met deze houding zorgvuldig en bewust omgesprongen worden. De eigen waarden en identiteit mogen niet uit het oog verloren worden.

Dit is een proces van groeien en ontwikkelen waar Stichting Cultuur Lokaal zich nu middenin bevindt. Tijdens dit proces moet er constant geëvalueerd worden om zo ontwikkelingen binnen de organisatie en het werkveld bij te kunnen houden en het beleid van de organisatie hier op aan te kunnen passen. Door deze ontwikkelingen constant bij te houden en over te dragen aan alle belanghebbende, zal er gestreefd worden naar het maximaal haalbare binnen de organisatie.

4.3.3

Beroepsontwikkeling:

De CMV'er is in staat om:

- De eigen professionaliteit te ontwikkelen en zo zijn loopbaan te sturen,
- Een bijdrage te leveren aan de ontwikkeling en vernieuwing van het beroepsmatig handelen in interactie met klantgroepen, collega's, leidinggevendenden en beroepsorganisaties.

Om als organisator van evenementen optimaal mijn rol als ondernemer te kunnen ontwikkelen en eigen te maken, is het wenselijk om nieuwe ontwikkelingen en theorieën op te sporen, te beoordelen, op waarde te schatten en toe te passen. Deze ontwikkelingen zullen vanuit een eigen visie gesignaleerd worden binnen de samenwerkingsverbanden, het gevormde netwerk en het directe werkveld waarbinnen de organisatie zich bevindt. Voor dit in de praktijk toe te kunnen passen is het van belang om het eigen handelen te evalueren en de gemaakte keuzes en handelingen te kunnen erkennen en verantwoorden. Dit om het uiteindelijke handelen te kunnen aanpassen en verbeteren. Dit zijn de mogelijkheden waar gebruik van gemaakt moet worden om ook de eigen deskundigheid verder te ontwikkelen. Door mijzelf een lerende houding aan te meten, zal ik mijn reeds verworven professionele competenties kunnen blijven vergroten, verbreden en verdiepen. Dit zal ten alle tijden in het voordeel werken van de samenwerkingsverbanden en de totstandkoming van het evenement.

CMV heeft betrekking op het ondersteunen van mensen bij het zichzelf vormen en bij de vormgeving van hun maatschappelijk leven. Stichting Cultuur Lokaal wil door middel van het organiseren van passend en een naar wens en behoefte ingevuld evenement, deze mensen (jonge kunstenaars) de mogelijkheid bieden zichzelf te kunnen presenteren, waardoor zij zichzelf verder kunnen ontdekken en ontwikkelen binnen de betreffende kunstdiscipline.

4.4

Toegevoegde competenties

Tot slot wil ik enkele zelf toegevoegde competenties beschrijven, waarvan ik vind dat deze nodig zijn bij het op de juiste wijze benaderen van de doelgroep en het in goede samenwerking kunnen voltooien van een project.

Kwaliteitscirkels

De deelnemers en medewerkers aan een evenement moet effectief worden ingezet. Zeker als er sprake is van vrijwilligers. Een nieuwe werkwijze is het vormen van kwaliteitscirkels. De organisator zal hierbij de medewerkers bijstaan in het uitvoeren van hun taken waarna de kwaliteit van de uitgevoerde taken wordt verbeterd door in onderling overleg problemen te signaleren en op te lossen. Deze oplossing wordt vervolgens uitgevoerd en geëvalueerd. Op deze wijze wordt er gezamenlijk gestreefd naar het

maximaal haalbare binnen de organisatie. Het is aan de CMV'er binnen dit geheel structuur en overzicht aan te brengen. Hiernaast moet dit proces goed overgebracht, begeleidt en geëvalueerd worden. Hierbij is het de kunst de noodzakelijke veranderingen zo te organiseren, dat er voldoende uitdagingen en nieuwe kansen in zitten om het proces vol te houden en te volbrengen.

(Bron; 'De organisatie als hulpmiddel')

Kritiek kunnen geven en ontvangen

De moeilijkste communicatie is kritiek geven. Niet iedereen durft kritiek te geven en dar tegenover staat dat niet iedereen kritiek wil ontvangen. Wie de slechte boodschappen overdraagt, loopt de kans hiervoor gestraft te worden.

Bij het organiseren van een evenement moet er ruimte gemaakt worden voor zowel zakelijke als persoonlijke kritiek. Zakelijke kritiek richt zich op de doelen en de werkwijze van de organisatie. Zonder deze kritiek is er geen feedback en weet de organisatie niet of de doelen worden bereikt. Om de organisatie zo effectief mogelijk te laten functioneren moet er regelmatig een bijeenkomst georganiseerd worden waarbij alle belanghebbenden hun mening kunnen geven over de vooruitgang en ontwikkelingen rondom het evenement. De CMV'er zal hierbij een coördinerende en ondersteunende functie innemen.

Persoonlijke kritiek richt zich op het gedrag en de kwaliteiten van een persoon. Deze vorm van kritiek kan vaak als aanval of negatieve input beschouwd worden. Het is hierbij vooral van belang dat de CMV'er de gesprekspartners ondersteund in het geordend verlopen van het gesprek. Er moet via het 'sandwich-model' kritiek geuit kunnen worden. Negatieve en positieve kritiek moet onderbouwd worden en gedoseerd overgebracht worden. De CMV'er zorgt ervoor dat het gesprek zonder kleerscheuren gevoerd kan worden.

Improvisatievermogen

Wat enorm van belang is tijdens de voorbereidingen van een evenement is het los kunnen laten van oude gedachten en werkmethoden. Er moet flexibel omgegaan worden met veranderingen, impulsiviteit en creativiteit. De CMV'er moet zich aanleren snel en accuraat om te gaan met nieuwe problemen, door hier snel en efficiënt een oplossing voor te vinden. Er moet gestreefd worden naar vernieuwing, vooruitgang en ontwikkeling. Dit kan niet door bij eerdere oplossingen stil te blijven staan en je te verliezen in het verleden. De CMV'er moet de uitdaging zien te vinden in het onderzoeken van een nieuwe en unieke oplossing voor een nieuw probleem.

Communicatie

Uit ervaring weet ik dat mensen op diverse wijzen met elkaar communiceren. Ook al communiceer je niet woordelijk, toch is er sprake van communicatie.

Tijdens de voorbereidingen en uitvoering van een evenement is het van belang om diverse vormen van communicatie eigen te maken zodat deze signaleerd en geëvalueerd kunnen worden.

Hierbij kan verwezen worden naar een viertal stellingen van Watzlawick (1970) uit zijn basisboek 'De pragmatische aspecten van de menselijke communicatie'. Deze zijn opgenomen in het 'Handboek Groepsdynamica'.

1 Alle gedrag is communicatie, je kunt niet niet-communiceren.

Anders gezegd; je bent altijd bezig te beïnvloeden.

2 Elke communicatie bevat een inhouds- en een betrekkingaspect.

Anders gezegd; terwijl ik iets zeg, zeg ik iets over hoe ik wil dat de ander met mij omgaat.

De betrekking bepaald voor een groot deel de betekenis van de inhoud.

3 Het karakter van een betrekking is afhankelijk van de interpunctie van de reeks communicatie tussen communicerende personen.

Anders gezegd; wat ik bedoel is niet per se waar voor een ander.

Ieder is geneigd zijn eigen ordening (interpunctie) aan te brengen in een reeks gebeurtenissen of interacties en deze interpuncties (ofwel visies op de werkelijkheid) stemmen niet altijd overeen.

4 Mensen communiceren zowel digitaal als analoog.

Anders gezegd; mensen beïnvloeden met woorden en vooral zonder woorden.

Digitale communicatie betreft de tekens en de woorden, waarvan we hebben afgesproken wat het betekent. Analoge communicatie verwijst naar de niet-verbale communicatie, de betekenis die de zender en ontvanger impliciet overdragen in hun communicatie. Analoge communicatie heeft al veel langer haar wortels in de menselijkheid zitten en bezit een grotere geldigheid dan de digitale communicatie. De non-verbale communicatie is dan meestal ook sterker en overtuigender.

Op het moment dat er met bovenstaande feiten rekening gehouden wordt tijdens de voorbereidingen en samenwerkingsverbanden bij het organiseren van een evenement, is het mogelijk dat veel misverstanden en miscommunicatie voortijdig gesignaleerd en opgelost kunnen worden. Het is de kracht van de CMV'er om dit proces eigen te maken en te beheersen.

(Bron; 'Handboek Groepsdynamica')

Hoofdstuk vijf

Conclusie

Het is redelijk druk in Den Haag. Er is veel te doen op het gebied van Kunst en Cultuur. Maar dit heeft vooral betrekking op de gangbare vormen van kunst. Als er gekeken wordt naar de activiteiten die plaatsvinden voor de jonge kunstenaar die net afgestudeerd de academie uit komt lopen, dan kan de CMV'er zijn slag slaan! Er is ruimte voor nieuwe initiatieven. Er is ruimte voor de CMV'er om nieuwe ideeën te ontwikkelen. Ook is er ruimte binnen de bestaande organisaties, zoals de broedplaatsen, om de reeds bestaande initiatieven uit te breiden en te onderhouden. Ik denk dat ik het persoonlijk een leuke insteek vindt om de krachten te bundelen. Stichting Cultuur Lokaal kan zich aan een broedplaats koppelen om gezamenlijk met de krachten en inzichten vanuit deze organisatie een geschikt evenement te organiseren.

Ik denk dat ik ook kan concluderen dat er in het bestaande aanbod ruimte is voor een nieuw evenement dat zich in meer specifieke zin richt op de net afgestudeerde academiestudent. De directe doelgroep is hier de net afgestudeerde Beeld en Geluid student. Dit zijn jonge kunstenaars die zich nieuw gaan begeven in de kunstsector. Als organisatie zijnde willen wij hen graag ondersteuning bieden bij het zichzelf kunnen ontwikkelen en vormgeven aan hun denkbeelden en ideeën. Ik wil hen die plek of dat platform bieden waar zij zich kunnen presenteren aan een groot en breed publiek.

Door een omschrijving te hebben gegeven van EX-IS te geven, wil ik laten zien dat wij bij onze eerste editie hier al enigszins in geslaagd zijn. Als afstudeerproject is EX-IS een try out geweest voor het echte werk dat kan beginnen nadat het diploma op zak is.

Als Stichting Cultuur Lokaal willen wij een bijdrage leveren aan het Haags kunstklimaat door een festival te bieden dat net iets verder gaat dan al die andere. Wij bieden een dusdanig afgewogen programma dat alle uitersten bevat, waardoor de meest uiteenlopende bezoekersgroepen elkaar treffen binnen de muren van het Paard van Troje.

Wij willen de 'gewone' bezoeker confronteren met minder bekende kunstdisciplines waardoor de discussie en dus het gesprek ontstaat. Wij willen mensen samen brengen die op geheel eigen wijze en met een eigen visie genieten van datgene dat een festival als EX-IS hen biedt.

Heb ik mijn vraagstelling kunnen beantwoorden?

Door het schrijven van deze scriptie is het duidelijk geworden dat ik als CMV'er wel degelijk een bijdrage kan leveren aan het Haagse Kunstklimaat. Door de competenties die ik mij eigen heb kunnen maken tijdens de studie ben ik in staat om op zoek te gaan naar diegenen binnen de Haagse kunstwereld, die het nodig hebben om gestimuleerd te worden door nieuwe evenementen op te zetten en mogelijkheden te creëren om die jonge kunstenaars zich verder te laten ontwikkelen.

Als CMV'er is het mijn taak om naar de vraag van die jonge kunstenaars te luisteren en hier een passende oplossing voor te zoeken. Door middel van een Galerie Continu of het in stand houden van de Haagse Broedplaats, kan ik als CMV'er de bestaande mogelijkheden uitbreiden en onderhouden.

Als CMV'er moet ik de dialoog aangaan met de gemeentelijke instanties om ervoor te waken dat de nog bestaande broedplaatsen verdwijnen, waardoor een enorme hoeveelheid aan kunst, kennis en ontwikkeling verloren gaat. Als CMV'er kan ik als intermediair een brug slaan tussen de wensen van de kunstenaars en het beleid van de gemeentelijke instanties.

Hiernaast moet ik als CMV'er de ruimte en mogelijkheden creëren waarbinnen de jonge kunstenaar zich kan ontwikkelen tot het niveau waarop hij zichzelf kan onderhouden. (Middels een evenement of binnen een broedplaats) De kunstenaar wil zelfstandig zijn. Dat kan, dan moet. Laat de CMV'er die krachten bundelen die nodig zijn voor de ondersteuning van de jonge kunstenaar in die eerste lastige fase van zijn nieuwe bestaan.

Activeren, arrangeren, stimuleren, informeren, en organiseren. Daar is de jonge kunstenaar bij gebaat!

Literatuur

- Boorsma (1998), Leeflang (1994), Zijderveld (1991)
Artikel 'Kunst en Kunstmarketing'
- Duivesteijn, John (2002)
Artikel Haagse Courant
- Knulst, Dr. W.P.
Artikel 'De Vergeten Participant'
- Laan van der, mevr mr. M.C. (2004)
Artikel 'Spiegel van de Cultuur', aan de staatssecretaris van Cultuur en Media
- Remmerswaal, Jan (1998)
Handboek Groepsdynamica, Uitgeverij H. Nelissen, Baarn
- Schermer, K.J. (1996)
De Organisatie als Hulpmiddel, Groningen
- Verhaar, Jan (2000-2002)
Projectmanagement 1; een professionele aanpak van evenementen
Uitgeverij Boom, Amsterdam
- Zijderveld A.C. (1988)
De Culturele Factor, Uitgeverij Lemma B.V. Culemborg
- Alert en Ondernemend
Opleidingsprofiel Culturele en Maatschappelijke Vorming, november 1999
- Cultuur + Educatie 1 2001: *De Moede Muze*. Opstellen voor Wim Knulst, Cultuurnetwerk
Nederland Utrecht
- *Beleidsakkoord 2002-2006: "Den Haag, dat zijn we allemaal"*
- *Eindverslag EX-IS 2004*, door Eline Driest en Chantal Balk

Internet

www.cultuurnetwerk.com
www.cultuur.nl
www.tag004.nl
www.denhaag.nl
www.hagazine.nl

Gesproken met

- Wauter Wormser, afgestudeerd Beeld en Geluid, Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten, eigenaar atelier DCR.
- Linda Vis, afgestudeerd Beeld en Geluid, Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten, eigenaar atelier DCR.
- Frans Evers, hoofddocent Beeld en Geluid, sponsor EX-IS
- Jan Peter van der Wenden, coördinator 1e fase Beeld en Geluid, sponsor EX-IS
- Errol Vaes, organisator Cultuurnacht
- Bas de Wit, organisator kleinschalige evenementen De Illusie

Bijlagen

Bijlage één:	Projectplan EX-IS
Bijlage twee:	Programmaboekje EX-IS
Bijlage drie:	Recensie EX-IS, VPRO 3voor12
Bijlage vier:	Persbericht Gemeente Den Haag, Broedplaats DCR

Bijlage één: Projectplan EX-IS

Bijlage twee: Programmaboekje EX-IS

Bijlage drie: Recensie EX-IS, VPRO 3voor12

Bijlage vier: Persbericht Gemeente Den Haag, Broedplaats DCR